Uutelan hoito- ja kehittämissuunnitelma 2017 – 2026

Sisällys

1 JOHDANTO 5

2 SUUNNITTELUN LÄHTÖKOHDAT 7
2.1 Maanomistus-, kaavoitus- ja suunnittelutilanne 7
2.2 Maisema 9
2.3 Kulttuuriympäristö 9
2.4 Luonto 11
2.5 Tiet, ulkoilureitit ja polut 13
2.6 Toiminnot ja palvelut, pysäköinti 14
2.7 Rakenteet, kalusteet, opastus ja valaistus 15

3 VUOROVAIKUTUS 17
3.1 Kerro kartalla -kyselyn ja haastatteluiden tulokset 17
3.2 Vuosaari-aluefoorumi 17
3.3 Koira-aitauksen käyttöönottojuhlat 17
3.4 Tutustuminen koira-aitauksen toimintaan ja yhteistyökokous 17

4 SUUNNITELMA 19
4.1 Maisemalliset tavoitteet 19
4.1.1 Tavoitteellinen maisemarakenne 19
4.1.2 Maiseman- ja luonnonhoidon tavoitteet 19
4.1.3 Hoitoluokkajakauma 21

4.2 Reitistön, toimintojen ja palveluiden kehittäminen 23
4.2.1 Yleiset tavoitteet 23
4.2.2 Reittiverkoston kehittäminen 23
4.2.3 Toimintojen ja palveluiden kehittäminen 23

4.3 Hoito- ja kehittämistoimenpiteet alueittain 24
4.3.1 Alue 1 24
4.3.2 Alue 2 24
4.3.3 Alue 3 25
4.3.4 Alue 4 25
4.3.5 Alue 5 25
4.3.6 Alue 6 26
4.3.7 Alue 7 27
4.3.8 Alue 8 27
4.3.9 Alue 9 28
4.3.10 Alue 10 28
4.3.11 Alue 11 28

4.4 Pintavesien hallinta, ns. ”sininen verkosto” 29

5 LISÄSELVITYSTARPEET 31

6 HANKEOHJELMAT OSA-ALUEITTAIN 33
6.1 Skatan tila ja lähiympäristö 33
6.1.1 Skatanniementie 33
6.2 Uutelan viljelypalsta-alueen ympäristö 37
6.3 Niittyalueet ja käytävät Uutelan pohjoisosassa 39
6.4 Halkullanniemi ja Nuottasaari 41
6.5 Uudet reitit 43

Liitteet
Liite 1: Uutelan aluekortti
Liite 2: Vuosaari-aluefoorumin muistio
Liite 3: Uutelan erikoispuustoalueen ympäristöhistoriallinen selvitys ja puustoinventointi

1 JOHDANTO

Tämän työn tavoitteena on ollut laatia Uutelan virkistysalueelle noin 10 vuoden aikaperspektiivin kattava hoito- ja kehittämissuunnitelma hyödyntäen v. 2006 laadittua edellistä suunnitelmaa (VIO-5368 Uutelan hoito- ja kehittämissuunnitelma 2006). Suunnittelualue rajautuu etelässä Vuosaarenlahteen, Skatanselkään ja Vuosaarenselkään. Pohjoisessa ja luoteessa alue rajautuu Uutelan kanavaan ja Aurinkolahden itäosan asuinalueeseen, Vuotiehen sekä Vuosaari Golfin alueeseen. Suunnittelualueen pinta-ala on 1,45 km2. Uutelan virkistysalue on osa Helsingin itäisintä vihersormea, Vuosaaren ulkoilupuistoa. Se on yksi Helsingin hienoimpia ulkoilualueita, jossa lähes rakentamatonta luonnonrantaa on kaikkien käytössä.

Uutelan hoito- ja kehittämissuunnitelmassa 2017–2026 on tarkasteltu alueen metsien ja avointen alueiden nykytilaa, reitistöä ja yhteyksiä, palveluita, kasvillisuuden kehittämisperiaatteita sekä ulkoilu- ja virkistystoimintoja. Suunnitelmassa esitetään alueittaiset maisemanhoitotavoitteet jotka ohjaavat vuonna 2017–18 laadittavaa luonnonhoidon toteutussuunnittelmaa.

Uutelaan tullaan lähivuosina perustamaan uusia luonnonsuojelualueita. Suojeluohjelmassa (Helsingin luonnonsuojeluohjelma 2015–2024 ja metsäverkostoselvitys, 2015) olevat alueet on rajattu tämän suunnitelman ulkopuolelle lukuun ottamatta ulkoilureitteihin rajautuvia reunavyöhykkeitä.

Työhön on kuulunut paikkatieto-osuus, jonka yhtenä osatavoitteena on kehittää paikkatietojen käyttöä laaja-alaisissa aluesuunnitteluhankkeissa. Paikkatietoaineisto on laadittu Qgis- ja MobileNote- järjestelmiin. Qgis-järestelmään on tallennettu tämän raportin kappaleessa 4.1 kuvatut maisemanhoidon tavoitteet sekä kappaleessa 6 kuvattujen hankesuunnitelmien rajaukset. MobileNote-järjestelmään on kohdekohtaiset toimenpidesuositukset alueerajauksineen. Hankkeen aikana laadittu Uutelan aluekortti sisältää tiivistelmä maisemanhoidon tavoitetilasta.

Työn yhteydessä laadittiin erillinen selvitys Uutelan virkistysalueen pohjoisosassa olevasta, monilajista kulttuurivaikutteista kasvillisuutta kasvavasta metsäalueesta. Alue on sijainnut Vuosaaren kartanon mailla. Selvitys on kaksiosainen ja sisältää ympäristöhistoriallisen selvityksen ja puustoinventoinnin.

Uutelan hoito-ja kehittämissuunnitelma 2017–2026 on laadittu Helsingin kaupungin kaupunkiympäristön toimialan (entisen rakennusviraston arkkitehtuuriosaston) toimeksiannosta. Suunnitelman on laatinut Maisema-arkkitehtitoimisto Näkymä Oy, jossa työhön osallistuivat maisema-arkkitehdit Yrjö Ala-Heikkilä ja Reeta Pellinen sekä maisema-arkkitehti yo. Katri Tikkanen. Työn ohjausryhmään osallistuivat aluesuunnittelija Nina Mouhu, metsäsuunnittelija Antti Siuruainen, luontoasiantuntija Tuuli Ylikotila, projektipäällikkö Päivi Islander sekä asemakaava-arkkitehti Kaisa Karilas ja maisema-arkkitehti Mervi Nicklen.

Suunnittelualueen rajaus. Pohjakartta Helsingin karttapalvelu.

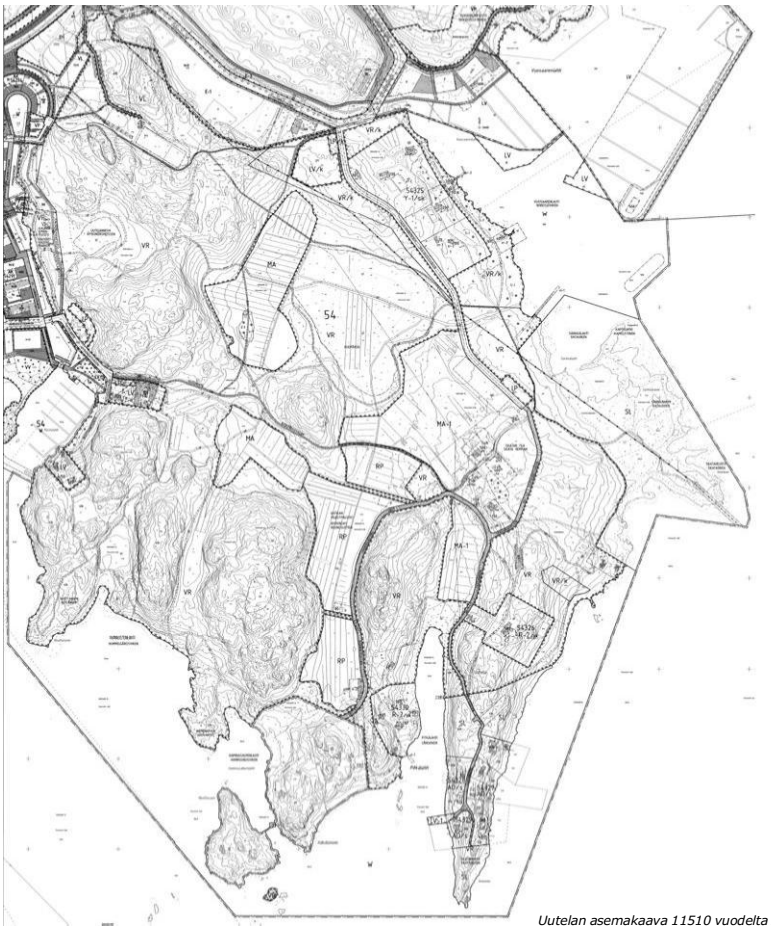

Uutelan asemakaava 11510 vuodelta 2007. Helsingin kaupunkisuunnitteluvirasto.

Ote Helsingin yleiskaavasta 2050. Helsingin kaupunkisuunnitteluvirasto.

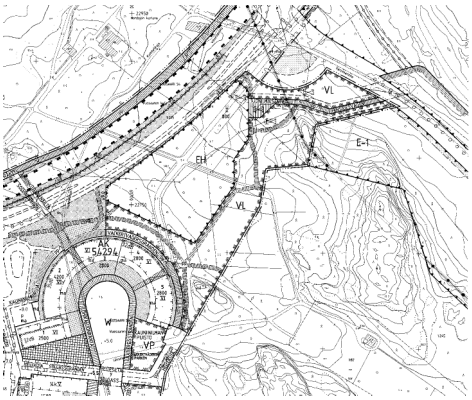

Ote Aurinkolahden itäosan asemakaavasta 10780 vuodelta 2001. Helsingin kaupunkisuunnitteluvirasto.

2 SUUNNITTELUN LÄHTÖKOHDAT

2.1 Maanomistus-, kaavoitus- ja suunnittelutilanne

Uutelan niemi on pääasiassa Helsingin kaupungin omistuksessa, mutta alueella on myös muutamia yksityisomistuksessa olevia huvila- ja omakotikiinteistöjä. Tämä suunnitelma ei koske yksityisomistuksessa olevia tai yksityiskäyttöön vuokrattuja alueita, vaan suunnitelma on rajattu kaupungin hallinnoimille maille. Analyysikartoissa yksityisiä alueita ei ole eroteltu, jotta ympäristö- ja maisemakokonaisuus voidaan hahmottaa paremmin. Yksityisten kiinteistöjen rajat on merkitty tämän raportin liitteenä oleviin suunnitelmakarttoihin. Alue ei ole kunnallisteknisen verkoston piirissä, vaan vesihuolto on ratkaistu kiinteistökohtaisesti.

Uutelan virkistysalueelle on laadittu hoito- ja kehittämissuunnitelma vuonna 2006 (VIO 5368), jolloin alueen hallinta oli vastikään siirtynyt liikuntavirastolta rakennusvirastolle. Suunnitelma pohjautui asemakaavan 11510 luonnokseen. Sen tavoitteet ovat toteutuneet osittain, mm. opastuksen, luontopolun uudistamisen ja uuden koira-aitauksen osalta, mutta esim. suunniteltuja uusia ulkoilureittejä tai yhteyslaitureita ei ole ei ole toteutettu. Maisemanhoidolliset tavoitteet ovat jääneet puolitiehen niittyjen ja hakamaiden laidunnuksen loppumisen myötä.

Uutelan asemakaava 11510 on vahvistettu vuonna 2007. Suunnittelualueen luoteiskulmassa on voimassa Aurinkolahden itäosan asemakaava 10780 vuodelta 2001. Halkullanniemen länsiosan ja Nuottasaaren asemakaava on tätä kirjoitettaessa valmisteluvaiheessa. Kaavaehdotus esitellään kaupunkisuunnittelulautakunnalle arviolta syksyllä 2017.

Vuotien eteläpuolella sijaitseva niittyalue on varattu Aurinkolahden itäosan asemakaavassa hautausmaan laajentumisalueeksi (kaavamerkintä EH) ja lähivirkistysalueeksi (VL) mutta hautausmaan laajennusta ei ole toistaiseksi tiedossa.

Uutelan ydinalueet ovat asemakaavassa 11510 pääosin virkistys- ja retkeilyalueita, mutta kaava-alueella on myös mm. loma- ja virkistyspalveluiden, erillispientalojen ja venesataman kortteli alueita sekä suojelualueita. Kaavaan sisältyy myös toistaiseksi toteutumaton Skatanniementien katuvaraus, joka johtaa pohjoisesta Itäreimarintieltä Uutelan vanhan koira-aitauksen viereen.

Tätä kirjoitettaessa liikuntavirastolla on vireillä veneiden talvisäilytyspaikan rakentaminen asemakaavan LV/k alueelle Itäreimarintien ja Eteläreimarintien kulmaan lähelle Vuosaaren golfkentän huoltotukikohtaa. Samaan aikaan Vuosaari Golf on esittänyt toiveita harjoitusalueiden laajentamisesta Uutelan virkistysalueen suuntaan.

Suojeltujen luontoalueiden määrä Uutelassa tulee kasvamaan Luonnonsuojeluohjelman 2015 – 2024 mukaan. Rauhoitettavaksi on esitetty Rudträsk, Uutelan metsä ja Skatanniemi.

Helsingin yleiskaavassa 2050 Uutela on merkitty pääosin virkistys- ja viheralueeksi. Aluetta kehitetään merkittävänä virkistys-, ulkoilu-, liikunta-, luonto- ja kulttuurialueena, joka kytkeytyy seudulliseen viherverkostoon ja merelliseen virkistysvyöhykkeeseen. Virkistys- ja viheralueiden kehittämisessä huomioidaan yleiskaavan teemakartalla esitetty metsäverkosto. Nuottasaari on yleiskaavaluonnoksessa Merellisen virkistyksen ja matkailun aluetta. Aluetta kehitetään merkittävänä virkistys-, ulkoilu-, liikunta-, luonto- ja kulttuurialueena, joka kytkeytyy mantereen virkistys- ja viheralueisiin. Merkintä sisältää loma-asumisen ja matkailun alueita. Mustalahden venesatama ja veneiden säilytyspaikka on merkitty Yleiskaavassa 2050 saaristoa ja merialueita palveleviin huoltotoimintojen, rakennelmien ja ramppien alueeksi. Yleiskaavassa Uutelan rantavyöhykettä seurailemaan on merkitty seudulle jatkuva, koko kaupungin kattava rantaraitti.

Yleiskaava 2050 määrää, että virkistys- ja viheralueilla sekä merellisen virkistyksen ja matkailun alueilla tulee turvata kulttuurihistoriallisten ja maisemallisten arvojen säilyminen sekä ottaa huomioon ja turvata luonnon monimuotoisuuden, ekosysteemipalvelujen kehittämisen, luonnonsuojelun ja ekologisen verkoston sekä metsäverkoston kannalta tärkeät alueet. Suunnittelussa tulee ottaa huomioon valtakunnallisesti, maakunnallisesti ja paikallisesti merkittävät maisema-alueet ja kulttuuriympäristöt ja niiden ominaispiirteet sekä muinaismuistolain nojalla suojellut kohteet sekä sovitettava yhteen kaavassa osoitettu maankäyttö sekä maisema- ja kulttuuriympäristöarvot.

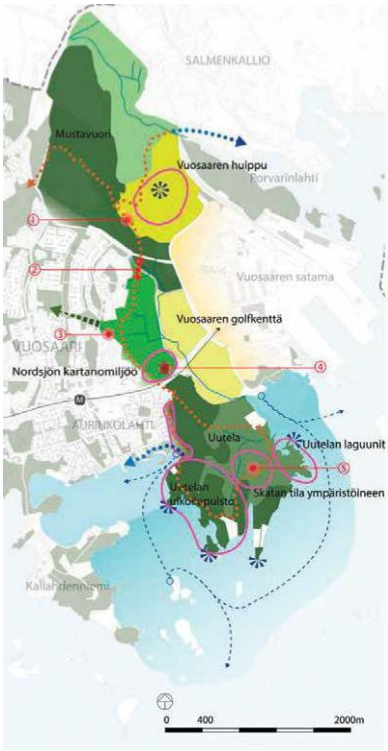

Vistra II -raportin visio Vuosaaren ulkoilupuistosta. Uutelan alue on merkitty metsäiseksi laaksoksi/kulttuurimaisemaksi (vaaleampi vihreä) ja metsäiseksi kallioselänteeksi (tumma vihreä). Vetovoimakohteita ovat Uutelan ulkoilupuisto, Skatan tila, Särkkäniemen luonnonsuojelualue ja Kauniinilmanpuisto. Skatan tilaa kehitetään virkistyskäyttöön (nro 5). Niemenkärjistä aukeaa Helsingille tyypillisiä maisemanäkymiä. Pääreitit on merkitty karttaan oranssilla ja niiden jatkumista rantareittinä on kuvattu sinisellä nuolella.
Vistra II / KSV / Ympäristötoimisto / 2016

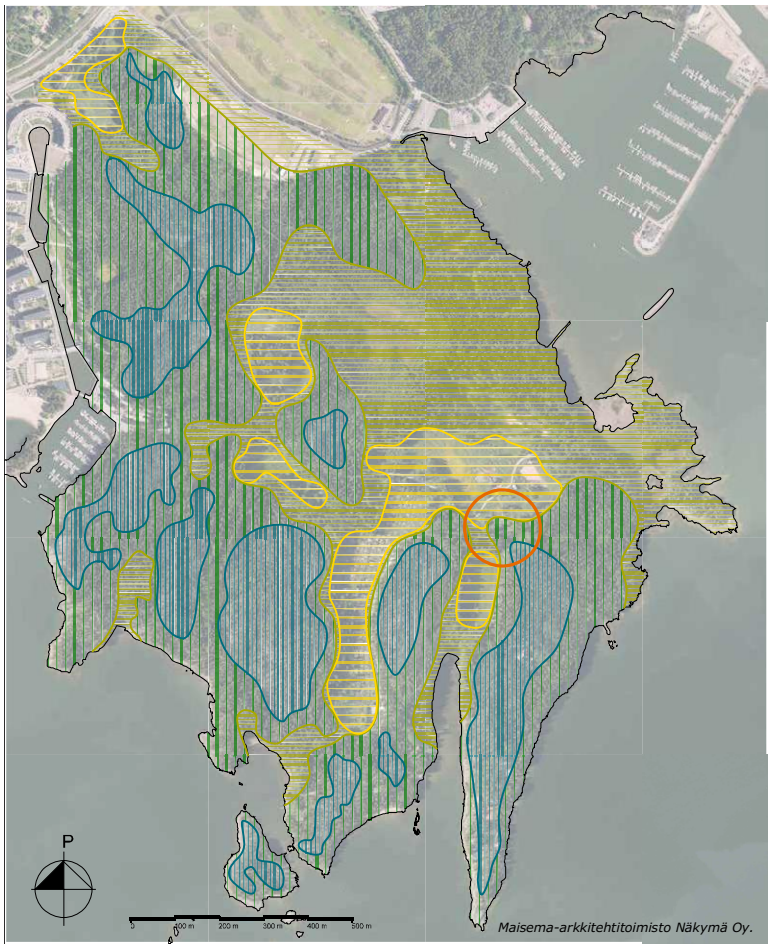

Maisema-arkkitehtitoimisto Näkymä Oy.

AVOIMESSA MAISEMATILASSA TAPAHTUNUT KEHITYS 1950-LUVULTA NYKYPÄIVÄÄN

- AVOIN MAISEMATILA v. 1950
- AVOIN MAISEMATILA v. 2016
- SULKEUTUNUT NÄKYMÄ
- TIE v. 1950

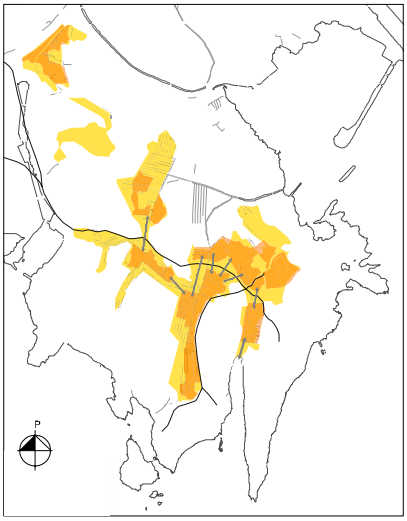

Maisema-arkkitehtitoimisto Näkymä Oy.

MAISEMARAKENNE

- LAAKSO: AVOIN MAISEMATILA
- LAAKSO / ALAVA RANTAVYÖHYKE: PUOLI AVOIN TAI SULJETTU MAISEMATILA
- SELÄNNE: SULJETTU MAISEMATILA
- SELÄNTEEN LAKI ALUE
- MAISEMAN SOLMUKOHTA

2.2 Maisema

Uutelan etelä- ja länsiosan maisemaa rytmittävät pohjois-etelä- sekä luode-kaakko-suuntaiset kallioiset, paikoitellen melko jyrkkäpiirteiset selänteet ja niiden väliin sormimaisesti sijoittuvat alavat laaksopainanteet. Alueen keskiosa ja idänpuoleinen sivu ovat alavaa siltti-, hiekka- ja moreenimaata, jota hallitsevat Skatan tilan kulttuurimaisema, Rudträskin suo ja Särkkäniemen rantaniityt.

Uutelan länsi- ja pohjoisosat ovat pääosin luonnontilaisena säilynyttä metsämaisemaa, ja keskiosassa maisema on pitkäaikaisen maanviljelyksen ja karjatalouden muovaamaa. Maisema on näiltä osin ollut nykyistä avoimempaa, niittyjen ja hakamaiden umpeenkasvu on kiihtynyt erityisesti laidunnuksen loputtua kokonaan 2010-luvun alussa. Uutelan rakennetun ympäristön ominaispiirteisiin kuuluu hoidettua perinnemaisemaa, huvilapuutarhakulttuuria edustavia ympäristöjä ja vaatimattomampaa kesähuvilatyyppistä asutusta.

Merenrannat ovat yksi Uutelan maiseman tärkeimmistä erityispiirteistä. Rantatyyppejä on monenlaisia: hienoja silokallioita, suojaisia lahdelmia, laguunilahtia, ruovikkoa, sora- ja kivikkorantoja sekä hiekkarantoja. Merenrannoilta avautuvat näkymät ovat Helsingin hienoimpia.

2.3 Kulttuuriympäristö

Uutelan rakennetun ympäristön historian vaiheet ulottuvat ainakin 1700-luvulle. Alue on osa valtakunnallisesti ja maakunnallisesti arvokkaita kulttuurihistoriallisia kokonaisuuksia.

Skatanniemessä sijaitsevat linnoitusjärjestelmät kuuluvat laajempaan, Helsinkiä ympäröivään Viaporin meri- ja maalinnoitukseen, joka on yksi merkittävimmistä I maailmansodan aikana rakennetuista linnoituskokonaisuuksista.

Alueella on rakennustaiteellisesti arvokkaita, Helsingin höyrylaivareittien kesähuvila-asutuskokonaisuuteen (Kallahti-Ramsinniemi-Uutela) kuuluvia rakennuksia. Eri-ikäiset kesähuvilat ilmentävät itähelsinkiläistä huvilakulttuuria.

Uutelan kanavan reunassa on muinaisjäännösrekisteriin merkittyjä vanhoja tiilenpolttouuneja sekä kalkkiuuni. Alueen pohjoisosassa on Vuosaaren kartanoon liittyvä, monilajista kulttuurivaikutteista kasvillisuutta kasvava metsikkö. Nykyisellään kartanon reunametsikköön istutetut puut ovat hoidon puutteen vuoksi hävinneet muun metsäkasvillisuuden sekaan ja sen puusto on joiltain osin yli-ikäistä ja osin myös huonokuntoista.

Skatan tilakokonaisuuden rakennukset ja ympäröivä laidunmaisema antavat kuvan Vuosaaren aikaisemmasta maatalousperinteestä. Tilan vanhimmat rakennukset ovat peräisin 1800-luvulta. Rakennuskantaa on kunnostettu ja ylläpidetty, mutta maanviljelyn päättyminen on vaikuttanut ympäristön tilaan. Suurin Uutelan maisemassa tapahtunut muutos 1950-luvulta tähän päivään on vanhojen peltojen ja laidunalueiden metsittyminen sekä palstaviljelyalueen ja koira-aitauksen perustaminen Skatan tilan entisille niittymaille.

Alueella on poikkeuksellisen runsaasti niittyalueita, yhteensä 20 hehtaaria, joka on 14 prosenttia koko alueen pinta-alasta. Osa näistä alueista on edelleen avoimia, osa metsittymässä ja osa jo pitkälle metsittynyttä. Esimerkiksi Skatan tilan ympäristössä sijaitsee vanhoja niitty- ja laidunalueita, joista osaa on niitetty ja osa on päässyt metsittymään karjatalouden, laidunnuksen ja säännöllisen niittämisen päätyttyä.

Niittyalueet kärsivät paikoin liiasta kosteudesta. Vanhoihin sarkaojiin on kasvanut puustoa, minkä vuoksi ojat eivät enää johda vesiä pois. Vettynyt ja pehmeä maapohja sekä puu- ja pensaskasvillisuus estävät alueiden koneellisen niiton ja virkistyskäytön.

Palstaviljelyalueen ympäristössä kasvaa jonkin verran palstoilta karannutta vieraslajistoa. Erityisesti jättipalsami on päässyt valtaamaan ympäristöä ja sen torjunta on vaikeaa tiheän vesakon keskeltä.

I:n maailmansodan aikaisia linnoituslaitteita Skatanniemessä.

Uutelan rannoilta avautuu upeita merinäkymiä.

Skatan tilan päärakennus ja sitä ympäröivää kulttuurimaisemaa.

Pitkälahden pohjukassa sijaitsevan tervaleppäkorven puustoa.

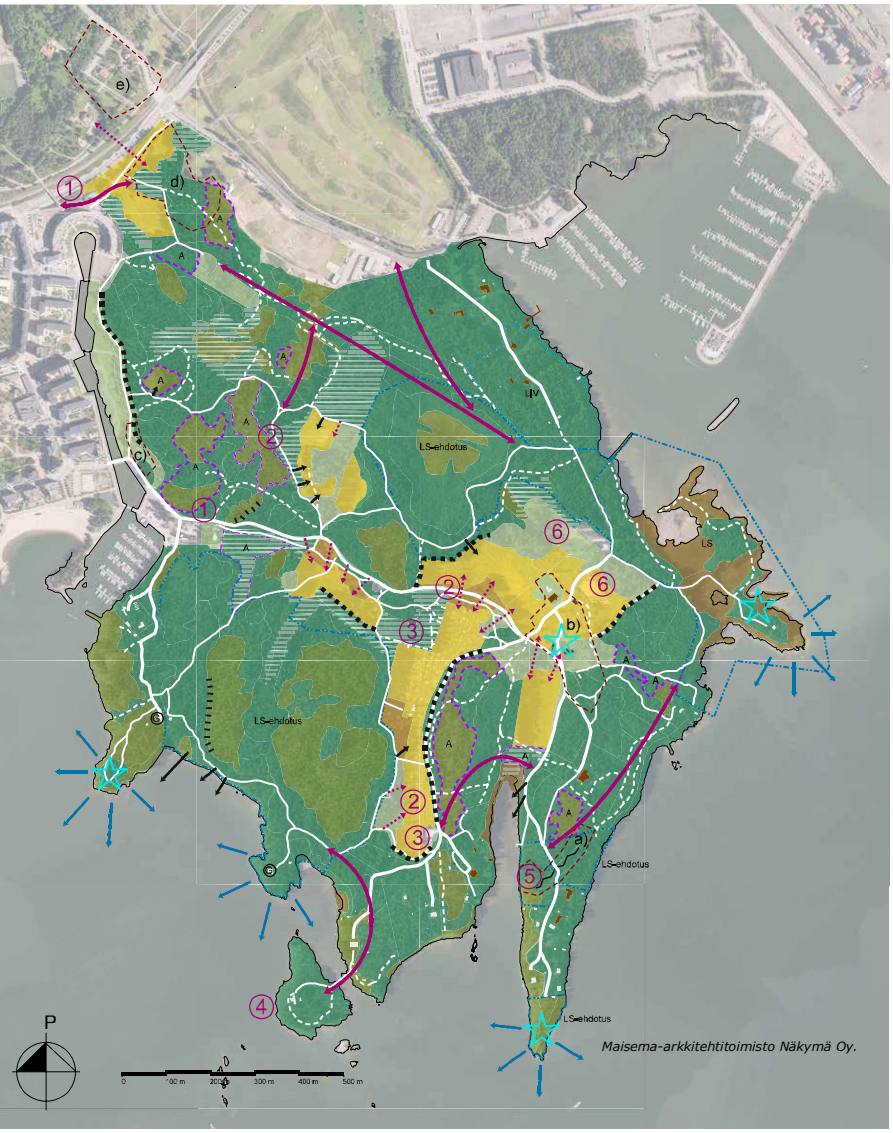

NYKYTILAN ANALYYSI

- AVOIN MAISEMATILA: pelto, niitty, viljelypalsta-alue
- PUOLIAVOIN MAISEMATILA: hakamaa, pihapiiri, puistomainen alue
- PUOLIAVOIN MAISEMATILA: umpeenkasvava pelto tms.
- PUOLIAVOIN MAISEMATILA: ruovikko
- PUOLIAVOIN MAISEMATILA: suo, kallio, taimikko
- SULJETTU MAISEMATILA: metsä
- Tärkeä maisemaa rajaava reunavyöhyke
- Maisemassa hyvin näkyvä kalloselänmä
- Tärkeä näkymäyhteys maisemarakenteen sisällä
- Umpeutunut / umpeutuva tärkeä näkymä
- Avoin näkymäyhteys
- Maiseman solmukohta / kohokohta
- LS Nykyinen luonnonsuojelualue (Särkkäniemi) / Luonnonsuojelualue-ehdotus
- A Arvoalue (kuvio LHS:ssa C5/Arvometsä)
- 1 Muinaisjäännösalue
  - a) Skatanniemen tykkipatteri
  - b) Norsby Skataby
  - c) Mustalahti
  - d) Norringsböle Gammelby
  - e) Norringsböle Nordsjö gård
- Kaavassa suojeltu rakennus
- S Nykyinen keittokatos / grillipaikka
- 1950-luvun jälkeen metsittynyt, historiallisesti avoin alue
- Yhteystarve
- 1 Ongelmakohdat / kehittämiskohteet
  1) Vaikeasti hahmottuva sisäänkulku
  2) Pintavesien ohjaus
  3) Palsta-alueen reunavyöhyke ja pysäköinti
  4) Nuottasaari
  5) Linnoitelaitteet / tykkipatteri
  6) Skatan ilan lähiympäristö

2.4 Luonto

Uutelassa on lukuisia merkittäviä luontoarvoja. Alueen itäosan luonnonsuojelualue, Särkkäniemi, on rauhoitettu luonnonsuojelualueeksi Uudenmaan lääninhallituksen rauhoituspäätöksellä 224/26.8.1993 puoliavoimien merenrantaniittyjen ja maankohoamisen myötä merestä kuroutuneiden laguunilahtien säilyttämiseksi. Särkkäniemessä on arvokasta kasvilajistoa ja vanhapuustoista lahopuumetsää. Arvokkaana lintukohteena se tarjoaa suojaisia pesimäpaikkoja monille lintulajeille. Lisäksi Helsingin luonnonsuojeluohjelmassa 2015 - 2024 on esitetty rauhoitettavaksi Rudträsk, Uutelan koillisosassa oleva harvinaisen suurta ja yhtenäistä kosteikko-korpialuetta Helsingissä edustava kosteikko, Uutelan metsä, alueen lounaisosassa oleva lähes aarniometsämäinen alue sekä Skatanniemen kallioinen kärki ja sitä pohjoisempana oleva linnoitusalue. Luonnonsuojelu- ja luonnonsuojeluohjelmassa olevia alueita on yhteensä 37 prosenttia koko alueen pinta-alasta.

Uutelan neva ja Rudträsk ovat arvokkaita suo- ja kosteikkokohteita, joissa kasvaa arvokasta kasvilajistoa. Monet lepakkolajit ruokailevat alueella ja kosteikossa tavataan viitasammakoita. Nuottaniemen kainalo on monipuolisuudessaan arvokas merenrantakohde, jossa esiintyy rantaniittyjen, tervaleppäluhdan ja rehevän korven kasvilajistoa. Arvokkaita kasvikohteita ovat myös Skatankärjen rantaniitty ja Uutelan kalliosuo.

Lähes koko Uutelan alue on tärkeä lepakkoalue sekä matelija- ja sammakkoeläinkohde ja suuri osa alueesta on luokiteltu tärkeäksi lintukohteeksi. Alueella on runsaasti luonnonhoitosuunnitelman inventoinneissa tunnistettuja arvokkaita metsäkohteita ja paljon luonnontilaisia, metsätaloustoiminen ulkopuolella olevia metsiä. Uutelasta tunnetaan lähes 70 kääpälajia, joista puolet on arvokkaita elinympäristöjä ilmentäviä lajeja.

Uutelassa ei ole Natura-alueita, luonnonsuojelulain mukaisia suojeltuja luontotyyppejä tai rauhoitettuja luonnonmuistomerkkejä.

Skatankärjen rantaniittyä, katajaa ja vanhoja mäntyjä.

Kauriita Uutelassa kevättalvella 2017 ulkoilijan kuvaamana.

Kyy kuvattuna Uutelassa heinäkuussa 2016. Uutela on tärkeä matelija- ja sammakkoeläinkohde.

KASVUPAIKAT

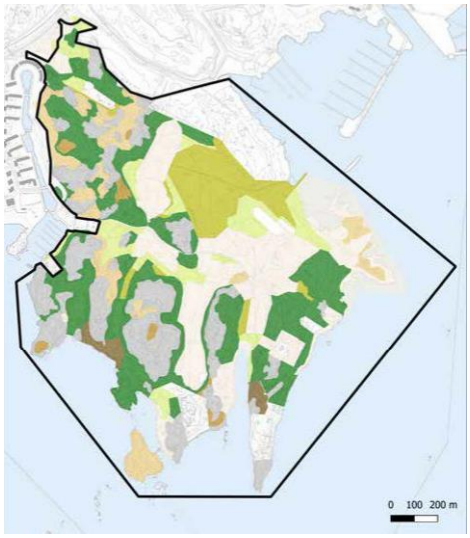

Suunnittelualueen rajaus
Lehto
Lehtomainen kangasmetsä
Tuore kangasmetsä
Kuivahko kangasmetsä
Kuiva kangasmetsä
Karukko kangasmetsä
Kalliomaa ja hietikko
Muu kasvupaikka

KASVUPAIKAT	Pinta-ala ha	%
Lehto	13.5	10
Lehtomainen kangas	11.8	8
Tuore kangas	38.8	27
Kuivahko kangas	11.4	8
Kuiva kangas	1.3	1
Karukkokangas	1.9	1

Uutelan kasvupaikat ja niiden osuus alueen kokonaispinta-alasta. Kartta ja taulukko Antti Siuruainen.

PUUSTON IKÄLUOKAT

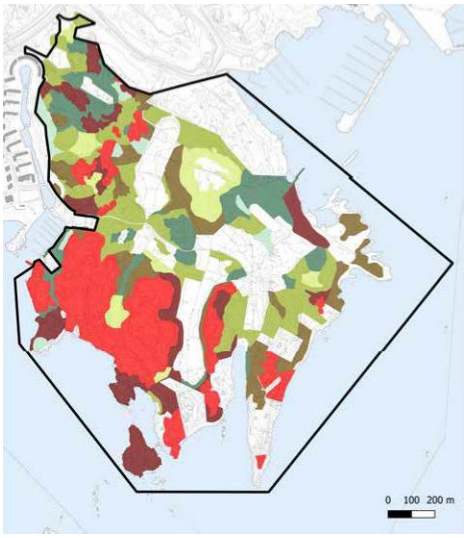

Suunnittelualueen rajaus
1 - 20 vuotta
20 - 40 vuotta
40 - 60 vuotta
60 - 80 vuotta
80 - 100 vuotta
100 - 120 vuotta
yli 120 vuotta

IKÄLUOKAT	Pinta-ala ha	%
Aukea	0.0	0
1 - 20	3.2	3
21 - 40	7.5	7
41 - 60	23.3	22
61 - 80	15.3	14
81 - 100	13.4	13
101 - 120	14.6	14
121 - 140	15.0	14
141 - 160	3.6	3
161 -	10.4	10

Uutelan puuston ikäluokat ja niiden osuus alueen kokonaispinta-alasta. Kartta ja taulukko Antti Siuruainen.

PÄÄPUULAJIT

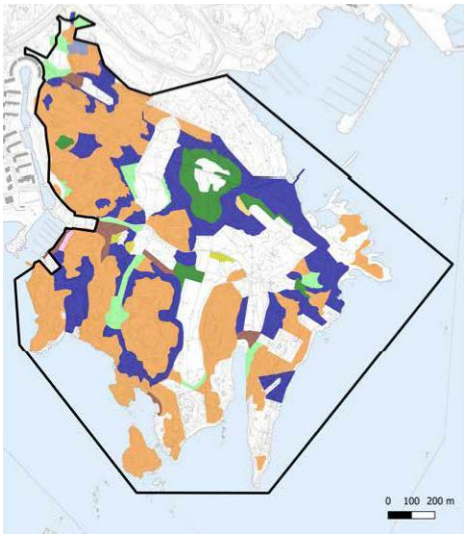

Suunnittelualueen rajaus
Mänty
Kuusi
Rauduskoivu
Hieskoivu
Haapa
Tervaleppä
Metsälehmus
Lehtikuusi
Douglaskuusi

PÄÄPUULAJIT	Pinta-ala ha	%
Mänty	57.8	55
Kuusi	31.0	29
Rauduskoivu	6.4	6
Hieskoivu	5.8	5
Haapa	0.5	0
Harmaaleppä	0.0	0
Tervaleppä	3.0	3
Jalo lehtipuu	0.2	0
Muu havupuu	0.6	1

Uutelan pääpuulajit ja niiden osuus alueen kokonaispinta-alasta. Kartta ja taulukko Antti Siuruainen.

2.5 Tiet ulkoilureitit ja polut

Alueen nykyinen pääyhteys, Uutelantie on merkitty Uutelan asemakaavassa kevyen liikenteen reitiksi. Halkullanniemi- ja Skatanniemi -tiet sekä Skatan päärakennuksen länsipuolella kulkeva tie on merkitty kevyelle liikenteelle varatuiksi kaduiksi, joilla tonteille ja palsta-alueille ajo on sallittu. Uutelantien osalta asemakaava ei ole toteutunut, koska ajoneuvoliikenteen estäminen edellyttäisi korvaavan ajoyhteyden, Skatanniementien rakentamista. Kaikki ajotiet ovat sorapintaisia.

Alueella on rakennettuja ulkoilureittejä, joiden leveys ja helppokulkuisuus vaihtelevat. Ulkoilualueella kulkee neljän kilometrin pituinen opastettu luontopolku rakennettuja ulkoilureittejä ja paikoin metsäpolkuja pitkin. Särkkäniemen luonnonsuojelualueella osa reiteistä on rakennettu pitkospuina.

Rakennettujen ulkoilureittien lisäksi maastossa on lukuisia epävirallisia polkuja. Voimakasta kulutusta on havaittavissa alueilla, joilla ei ole selkeästi merkittyä reittiä, ja joilla liikkujia on paljon. Maasto on erityisen kulunutta ulkoilualueen pohjoisosassa ja paikoissa, missä useat ulkoilureitit risteävät. Kapeat metsäpolut ovat myös suosittuja maastopyöräreittejä. Maastopyörien renkaat ovat aiheuttaneet paikoitellen kenttäkerroksen voimakasta kulumista.

Uutelantien ja Halkullanniemi-tien risteys.

Kivetty polku metsäisellä kallioselänteellä Halkullanniemessä.

Ulkoilureitti Uutelan kaakkoisosassa.

Viljelypalsta-alue.

Grillipaikka ja sen nykyisiä kalusteita Niemenapajassa.

Halkullanniemen pieni uimapaikka kuvattuna Skatanniemen kärjestä. Uimapaikalla on pieni pukuhuone.

2.6 Toiminnot ja palvelut, pysäköinti

Uutelassa on ulkoilureittien lisäksi myös muita virkistykseen liittyviä toimintoja, kuten opastettu luontopolku, uimapaikka, grillikatoksia, viljelypalsta-alue ja kaksi koira-aitausta.

Viljelypalstatoimintaa vetää Helsingin Työväenopiston Opistolaisyhdistys ry:n palstatoimikunta (Uutelan palstaviljelijät). Vanhaa koira-aitausta (nk. Skatan koirapuisto) käyttää aktiivinen harrastajayhteisö ja sen ylläpito tapahtuu pääasiassa talkoovoimin. Skatan tilan itäpuolelle on rakennettu myös valaistu ratsastuskenttä, joka on vuoden 2017 loppuun asti vuokrattu erilaisille koirien koulutustapahtumille. Kentän ratsastuskäyttö on päättynyt.

Meriharjun luontotalo toimii Helsingin kaupungin nuorisoasiainkeskuksen kurssikeskuksena. Villa Vuosanta on vuokrattu yksityiselle toimijalle, joka tarjoaa tiloissa kokous-, juhla- ja saunapalveluita.

Pysäköintialueita on viljelypalstojen eteläpäässä, Uutelan kanavan eteläpäässä ja vanhan koirapuiston yhteydessä. Uutelantien varressa ja viljelypalstojen pohjoispäässä on epäviralliset pysäköintipaikat. Viljelypalsta-alueelta puuttuu yhteinen kokoontumis- ja oleskelupaikka.

Merellisestä miljööstä huolimatta Uutelassa ei ole virallisia uimarantoja eikä rantautumispaikkoja Aurinkolahden uimarannan ja Mustalahden venesataman ja veneiden talvisäilytyspaikan ulkopuolella. Pitkälahden rannassa Halkullanniemessä on pieni uimahuoneella ja pelastusvälineillä varustettu yleinen uimapaikka, jota ei ylläpidetä yleisten uimanrantojen tapaan. Uutelan kallioiset rannat ja suojaiset poukamat soveltuvat hyvin auringonottoon ja uintiin ja monia rantoja käytetäänkin epävirallisina uimapaikkoina. Yksityisten ja julkisten rantojen välinen raja ei aina näy maastossa, mistä johtuen ulkoilijat välillä eksyvät myös yksityisten pihapiirien ja yksityisrantojen puolelle.

Uutelan itärannalla Skatanniemessä ja Särkkäniemessä on kaksi rapistumaan päässyttä vanhaa laituripaikkaa jotka eivät nykyisessä kunnossaan sovellu rantautumiseen. Laiturien kunnostamista tai uusien laiturien rakentamista on toivottu useissa asukaspalautteissa.

Merenrannan ja Uutelan eteläosassa kulkevan ulkoilureitin käyttöaste on korkea, mikä aiheuttaa mm. metsänpohjan ja kalliokasvillisuuden kulumista. Suuret käyttäjämäärät lisäävät rantojen roskaisuutta.

Nuottaniemen ja Niemenapajan grillikatokset ovat pitkään olleet käyttäjien suosiossa, ja sen myötä myös rantavyöhykkeen ja grillikatosten ympäristön kenttäkerros on kulunut voimakkaasti. Kaupunki ei enää toimita katoksiin polttopuita, minkä vuoksi ympäristöstä katkotaan oksia ja kerätään risuja tulentekotarpeiksi. Lisäksi alueen rantakallioilla on käyttäjien itse rakentamia epävirallisia nuotiopaikkoja, jotka rapauttavat ja vahingoittavat silokallion pintaa. Rantavyöhykkeen silokalliot ovat kärsineet nuotioista tai kertakäyttögrillien käytöstä.

2.7 Rakenteet, kalusteet, opastus ja valaistus

Uutela on pääosin luonnontilaista virkistysaluetta ja kalusteet sekä varusteet keskittyvät sisääntuloalueelle, palsta-alueelle, grillipaikoille, koira-aitauksiin sekä uimapaikalle. Niiden lisäksi ulkoilureittien varrella on muutamia puisia siltoja ja pitkospuita. Alueella ei ole kiinteää yleisökäymälää, mutta vanhan koira-aitauksen sekä viljelypalstojen pysäköintialueen yhteydessä on bajamajat. Halkullanniemen uimapaikalla sekä Länsireimarintien uudessa koira-aitauksessa on penkit ja roska-astiat. Vanhassa koira-aitauksessa on kaupungin toimittaman varustuksen lisäksi myös käyttäjien itse paikalle tuomia kalusteita ja varusteita. Reittien varrella ei ole penkkejä.

Uutelan virkistysalueen pääopastaulu sijaitsee sisääntuloalueella Nuottaniemen venesataman vieressä. Sen lisäksi alueella on kaksi luontopolkuun liittyvää opastaulua. Pääreittien viitoitus ja opasteet on toteutettu vuonna 2009 laaditun opastussuunnitelman (VIO 5535) mukaan.

Uutelassa ei ole valaistusta lukuun ottamatta uudelle koira-aitaukselle johtavaa noin 300 metrin pituista reittijaksoa ja Skatan tilan valonheittimillä valaistua ratsukenttää.

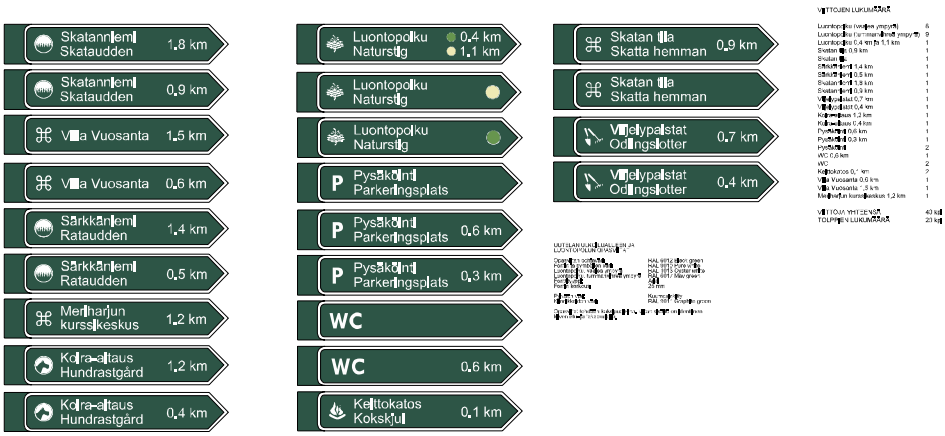

Uutelan opasviitat, ote opastussuunnitelmasta VIO 5535/3 (2009).

Tulenteon kieltävä kyltti Uutelan eteläosan rantakallioilla. Nuotioita tehdään avokallioille tulentekokiellosta huolimatta.

Nykyinen puusilta ulkoilureitin varrella Rudträskin länsipuolella.

Nuottasaareen johtaa mantereen puolelta graniittinen, kunnostusta vaativa kävelysilta/kannas.

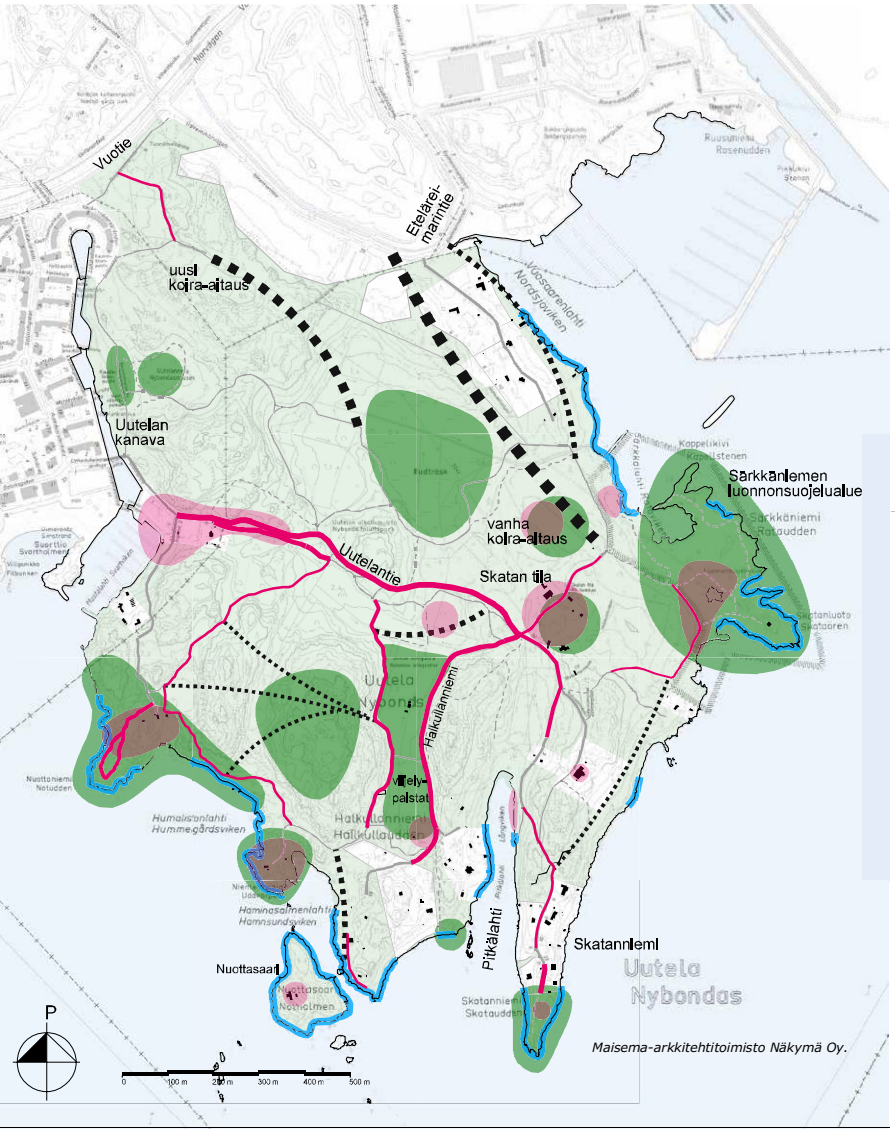

KOOSTEKARTTA KERRO KARTALLA -KYSELYN TULOKSISTA

Uutelan ulkoilupuisto

Mieluipaikka
Kyselyn perusteella mieluisimmat paikat Uutelassa olivat Särkkänlemen luonnonsuojelualue sekä ulkoiluajueen eteläosan rannat ja kallot. Vastaajat arvostivat Skatanniemen merta ja merellisiäkäkeloja tarjoavia kallioita. Luonnonsuojelualueen metsät ja luonto inhistuttivat myös monia. Skatanniemen ja luonnonsuojelualueen rauhallisuus verrattuna muuhun Uutelaan vei myös kävijät puoleensa. Vastaajat pitivät mieluisina myös viikelypaistoja. Pitkälahden suulla sijaitsevaa suojelista ja rauhallisaa ulmapaikkaa, koirapuistoa, grillipaikkoja sekä etelänpuoleisia kallioita merinäkköaloineen. Skatan tilan perinnemaisemat ja tunnelma olivat muutamien vastaajien mieleen. Hajamerkintöjä saivat myös muun muassa Uutela yleisesti, alueen metsät, suot ja niityt sekä Uutelan länsipuolen kanava.

Tilssä haluaisin pääsä veden äärelle
Osa vastaajista koosti nykyisin helposti saavutettavien rantojen tärkeyttä, kun taas toiset merkitsivät paikkoja virkistysalueiden ulkopuolelta, erityisesti Halkullanniemessä ja Nuottasaaressa toivotiin selkeästi uusia mahdollisuuksia pääsä veden äärelle. Edellisten lisäksi pääsyä veden äareen toivotiin Särkkänlemen luonnonsuojelualueen pohjoispuolella, missä ranta koettin rytelkkäiseksi tai muuten vaikeasti saavutettavaksi. Osalle jo saavutettavissa olevista rannoista toivotiin veden äärelle pääsyä helpottavia rakenneimia. Merinarjun rantojen saavutettavuus herätti kysymyksiä vastaajien keskuudessa, siitä ei oltu varmoja, onko ranta yksityistä vai julkista aluetta.

Paikassa parannettavaa
Eniten parannettavaa nähtiin grillikatosten kunnossa, siitä nie koettiin roskaiksi ja rauhattomiksi eikä niissä olut tarjolla pöittoputia. Parannettavaa nähtiin alueen metsänhoidossa, vaikaosa kommentelsta toivotiin metsien suojelua ja säilytämistä luonnontilassa, mutta vastauksissa toivotiin myös ektivisempaa otetta metsien hoidossa, muun muassa viikelypaistojen läheisyydessä, jossa puusto varjostaa reunimmaisia paistoja. Uutelan teiden ja kuntoiureitien kunto ja valvonta keräsi maininoja käyttäjiltä. Uutelaan toivotiin nopeus- ja pysäköinivalvontaa ja ajoneuvoliikenne haluttiin idissain kommentelssa kieltää alueella kokonaan. Myös polkupyöräilijöiden nopeuksia ja pyöräilyä ulkoiureiteillä haluttiin rajoittaa. Monet vastaajat toivoivat Skatan tilan nykyiranteen parantamista ja tilan ottamista yleiseen käyttöön. Palveluista tilalle ehdotettiin mm. kahvilaa. Laiduntavia eläimiä toivotiin pelautettavaksi Skatan tilalle. Koirapuisto koettiin ongelmalliseksi, koska sen koettiin liiaavan alueen autoliikennettä. Edellä mainittujen lisäksi alueella nähtiin monineisia parantamiskohteita, kuten viikelypaistojen siisteys, roska-astiiden määrä, valaistus alueella ja veraslaiden torjunta. Eräät vastaajista kokivat grillikatoksen puuttumisen alueen iisosasta puutteena.

Huonokuntoiksiksi koetut reitit
Eniten merkintöjä keräsivät Uutelan alueella kulkevat autoiei, tilan pöytärinnen esimerkiksi viikelypaistojen kohdalla koettiin ongelmalliseksi. Osa vastaajista koki ulkoiureitien kunnon paikoin huonoksi, mutta mikään yksittäinen paikka ei kerännyt kuin muutaman merkinnän.

Vastaajien toivomia puuttuvia reittejä
Uusia reitejä toivottiin pääasiassa alueen pohjoisosaan ja erityisesti Skatan tilalta Etelärei'marintielle. Alueen pohjoispuolella toivottiin lisää reitejä yhdistämään uudelle koira-aitaukselle johtava tie alueella jo kulkevin reitteihin. Vastaajat esittivät uusia virkistysreitejä alueen eteläosan metsiin sekä Skatanniemesta Särkkänlemen luonnonsuojelualueelle. Skatanniemeen toivottiin selkeämpää ulkoiureitiä, siitä nykyinen niemeen johtava reitti koettiin hankalaksi ja epämäärälliseksi. Myös Halkullanniemeen toivottiin parempaa ulkoiureitiä.

3 VUOROVAIKUTUS

3.1 Kerro kartalla -kyselyn ja haastatteluiden tulokset

Suunnittelun pohjaksi laadittiin asukaskysely, johon kerättiin vastauksia sekä Kerro kartalla -internetpalvelussa että Uutelassa tehdyllä maastokyselyllä. Tämän lisäksi kyselyyn pystyi vastaamaan paperisella lomakkeella, joita oli saatavilla Vuosaaren lähiöasemalla ja rakennusviraston asiakaspalvelussa. Kerro kartalla -palvelu oli avoinna 26.9.–31.10.2016 ja maastokysely toteutettiin 3.–31.10.2016. Kyselyyn vastasi kaikkiaan 341 henkilöä. Karttakysymyksiin saatiin vastauksia yhteensä 768 kappaletta. Käytännön järjestelyistä ja tulosten analysoinnista vastasi Metsäylioppilaiden Osuuskunta Uniforst.

Kyselyssä kartoitettiin lähiasukkaiden ja alueen muiden käyttäjien näkemyksiä ja toiveita sekä tietoa alueen puutteista ja vahvuuksista. Kyselyssä pystyi esimerkiksi:

- merkitsemään kartalle paikkoja, joissa kysymyksissä esitetyt asiat toteutuvat
- tarkentamaan ja/tai kommentoimaan vastaajan itse merkitsemiä karttamerkintöjä
- vastaamaan monivalintakysymyksiin ja arvioimaan esitettyjä väittämiä
- kirjoittamaan vapaata palautetta Uutelan viheralueiden kehittämisestä

3.2 Vuosaari-aluefoorumi

Hoito- ja kehittämissuunnitelman luonnos esiteltiin 15.3.2017 Vuosaaren aluefoorumissa. Esittelyn yhteydessä järjestettiin työpajat, joissa keskusteltiin hankesuunnitelmaluonnoksista ja kommentoitiin ja ideoitiin suunnitelmaratkaisuja. Työpajojen teemoina olivat:

- Pohjoinen sisääntuloalue
- Mustalahden venesataman sisääntuloalue
- Halkullanniemi ja Nuottasaari
- Viljelypalstat
- Uudet reitit ja maisemanhoito

Keskustelua herättivät etenkin seuraavat aiheet:

- luonnon- ja metsähoito
- luonnonsuojelualueet
- autoliikenne ja pysäköinti
- viljelypalsta-alueen kunnostus
- reittien kunto ja mahdollinen uusi Skatanniementie

Aluefoorumissa koottu palaute ja ideat on pyritty mahdollisuuksien mukaan ottamaan huomioon tässä suunnitelmassa. Tilaisuudesta laadittu muistio on tämän raportin liitteenä.

3.3 Koira-aitauksen käyttöönottojuhlat

Uutelan uuden koira-aitauksen avajaisia vietettiin 25.4. Tilaisuudessa esiteltiin Uutelan hoito- ja kehittämissuunnitelmaa ja kerrottiin vanhaan koira-aitaukseen suunnitelluista toiminnoista.

3.4 Tutustuminen koira-aitauksen toimintaan ja yhteistyökokous

Vanhan koira-aitauksen toimintaan käytiin tutustumassa 16.8.2017 ja 14.9.2017 pidettiin koira-aitauksen käyttäjien ja koiraharrastajien kanssa yhteistyökokous, jossa päätettiin koirankoulutuskentän sijoittamisesta.

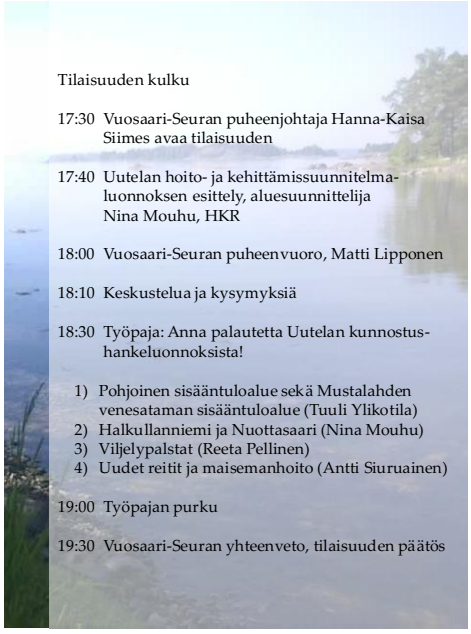

Vuosaari-aluefoorumin aikataulu. Tilaisuudessa esiteltiin suunnitelmaluonnoksia, keskusteltiin ja kommentoitiin suunnitelmaratkaisuja sekä ideoitiin hankesuunnitelmia työpajoissa.

Vuosaaren aluefoorumin yleisökysymyksiä ja puheenvuoroja Aurinkolahden peruskoululla järjestetyssä tilaisuudessa. Kuva Nina Mouhu

Keskimmäinen ja alin kuva: Uutelan uuden koira-aitauksen avajaisia juhlittiin 25.4.2017. Kuvat Nina Mouhu

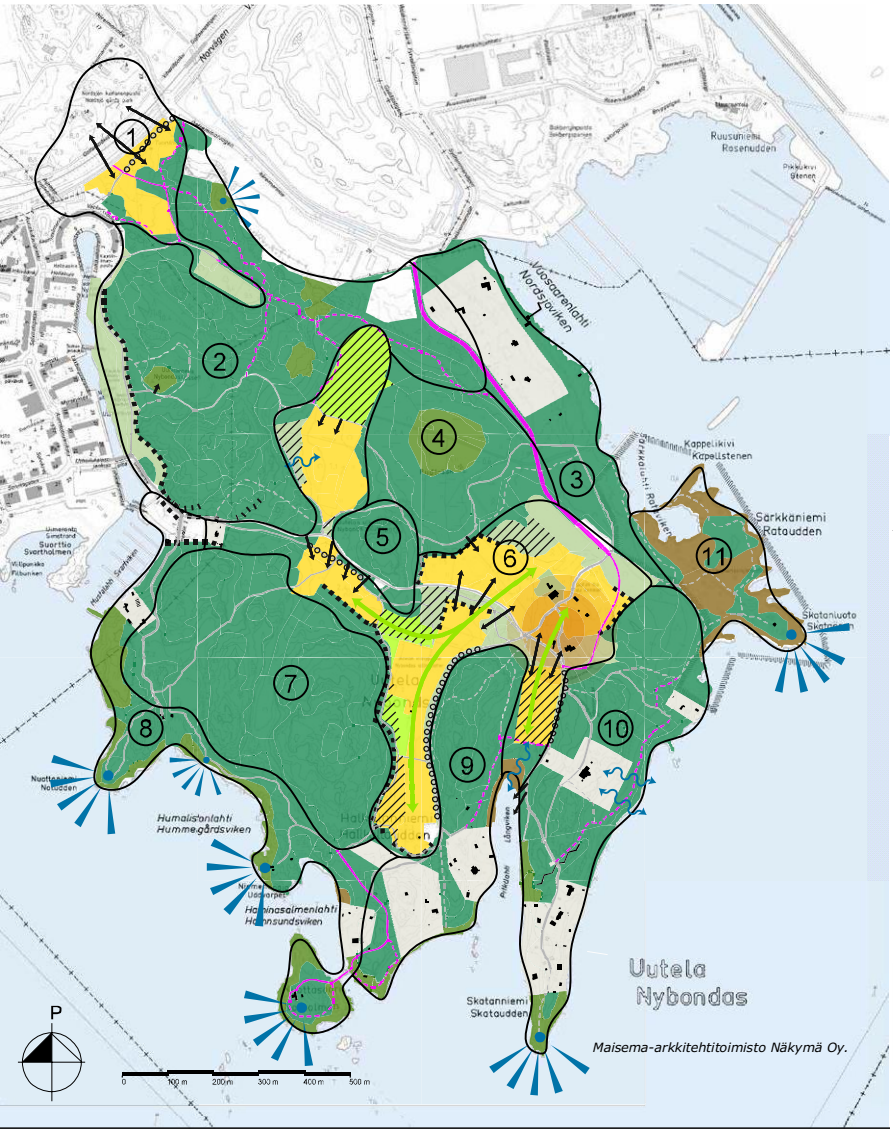

TAVOITTEELLINEN MAISEMARAKENNE JA MAISEMANHOITOTAVOITTEET

TAVOITTEELLINEN MAISEMARAKENNE

- AVOIN MAISEMATILA: pelto, niitty, viljelypaisto-alue
  - puuvartisen kasvillisuuden leviäminen alueelle estetään
- PUOLIAVOIN MAISEMATILA: hakamaa
  - säilytetään / avataan näkymiä alueen läpi
- PUOLIAVOIN MAISEMATILA: lehtoniitty
  - vesakon raivaus ja puuston harvennus ryhmiksi, joiden välin jätetään avoimia niittyaukkoja. Jatkossa säännöllinen niitto niittyalueilla
- PUOLIAVOIN MAISEMATILA: ruovikko
- PUOLIAVOIN MAISEMATILA: suo, kallio
- SULJETTU MAISEMATILA: metsä
- Yksityisomistuksessa oleva tai yksityiskäyttöön vuokrattu kiinteistö

- Tavoitteellinen avoin tai puoliavoin yhtenäinen maisemalla
- Skatan läpi phapitä, kulttuurimaiseman ydinalue
- Näkötapaikka, kaunis näkymä merelle säilytetään

MAISEMANHOITOTAVOITTEET

- Häädettava reunavyöhyke. Tavoitteena monikerroksellisuus ja monilajisuus. Niittyalueiden ja hakamaiden reunassa estetään puuston leviäminen niittyille. Ulkoilureitien vieressä reunavyöhyke voi olla läpinäkyvämpi turvallisuudentunteen parantamiseksi.
- Häädettava lien varren kasvillisuus / esiin otettava puurivi. Niittyalueiden ja hakamaiden reunassa tavoitteena on läpinäkyvyys.
- Maisemassa esiin otettava kallioseinämä
- Avattava näkymäyhteys. Näkymä ulkoilureitiltä pidetään avoimena säännöllisesti toistuvin vesakon ja pienpuuston raivauksin ja poistamalla vaikkoiden yksittäisiä runkopuita.
- Reunavyöhykkeen avartaminen muutamia yksittäispuita poistamalla.
- Paisutettava perinnemaisema - raivaus- ja kunnostustoimenpiteitä, esim. ojien perkaus tai vesakon raivaus. Hakamaisena kehitettävälle alueelle voidaan jättää yksittäispuita tai pienä puuryhmiä kasvamaan, kuitenkin niin, että alueen yleisvaikutelma on läpinäkyvä. Lehtoniittynä kehitettävälle alueelle jätetään kasvamaan metsäsaarekemaisia puu- ja pensasryhmiä niittyaukkojen lomaan. Metsäsaarekkeiden puuston ja pensaston annetaan kehittyä iäheäksi ja monikerrokselliseksi.

(1) Osa-alueen raja, hoitosuositukset ks. suunnitelmaselostus

- Oleva pääulkoilureitti, huoltoajo / ajo tontille sallittu
- Oleva pääulkoilureitti
- Oleva sekundäärinen reitti, polku
- Asemakaavassa oleva Skatanniemenlien katuvaraus
- Suunniteltu uusi pääulkoilureitti
- Suunniteltu uusi sekundäärinen ulkoilureitti

4 SUUNNITELMA

4.1 MAISEMALLISET TAVOITTEET

4.1.1 TAVOITTEELLINEN MAISEMARAKENNE

Laajoja metsäalueita sekä suo- ja kallioalueita säilytetään yhtenäisenä ja mahdollisimman luonnontilaisena. Uutelan niemen ydinalue hahmottuu yhtenäisenä avoimena tai puoliavoimena maisematilana. Ydinalueen keskiosan muodostavat avoimet niittyalueet, reunoilla on hakamaita ja lehtoniittyjä. Skatan tilaa ja sen lähiympäristöä kehitetään kulttuurimaiseman ydinalueena. Laajoja merinäkymiä Uutelan etelä- ja itärannoilta sekä niemenkärjistä vaalitaan.

4.1.2 MAISEMAN- JA LUONNONHOIDON TAVOITTEET

Maiseman- ja luonnonhoidon tärkeimmät yksittäiset tavoitteet ovat monipuolisen metsäluonnon ylläpitäminen ja kehittäminen sekä Skatan tilan kulttuurimaiseman ja sen monimuotoisten perinnebiotooppien säilyttäminen ja kunnostaminen.

Metsittymään päässeet niitty- ja hakamaiset alueet palautetaan takaisin puoliavoimeksi tai avoimeksi alueeksi ja avoimina säilyneitä niittyjä ylläpidetään säännöllisellä hoidolla. Osaa niittyalueista voi niittää jo nykyisellään, mutta valtaosassa joudutaan poistamaan syntynyttä vesakkoa tai isompaakin puustoa ennen kuin niitä päästään niittämään. Niittyjen ojat joudutaan monessa paikassa peruskunnostamaan ennen kun koneellinen niittotyö on mahdollista. Niittyalueiden kuivatusta parannetaan, jotta ne ovat jatkossa paremmin koneellisesti hoidettavissa ja palvelevat myös virkistyskäyttöä.

Uutela on merkittävä luonnonalue lähellä Itä-Helsingin urbaania ympäristöä. Särkkäniemen luonnonsuojelualueelta voi nähdä Vuosaaren sataman.

Iäkästä kuusikkoa Uutelan itäosassa.

Ulkoilureitti viljelypalstoja reunustavan niityn ja luonnonsuojeluohjelmassa olevan Uutelan metsän välissä.

Esimerkkikuva niittyjen tavoitetilasta Bengtsårin tammilehtoniitystä Hankoniemeltä. Kuva Tuuli Ylikotila

Niittyjen ja hakamaiden kenttäkerrokseen muodostuu monimuotoista kasvillisuutta. Esimerkkikuva Inkoon Elisaaren tammihaasta. KuvaTuuli Ylikotila.

Uutelan hakamaista niittyä alueen 6 luoteisosassa.

Voimakkaimmin umpeenkasvaneilla niittyalueilla pyritään aikaansaamaan perinteisiä lehtoniittyjä muistuttavia elinympäristöjä ja maisemaa, joissa kukkivat niittylaikut vuorottelevat varjoisampien lehtipuu- ja pensasryhmien kanssa. Tiheitä, kerroksellisia puu-pensasryhmiä jätetään niittymäisten alueiden lomaan suosien pitkäikäisiä lehtipuita. Niittyjä hoidetaan vuosittain niittämällä tai laiduntamalla. Lehtoniityt ovat paitsi maisemaltaan kauniita myös erittäin monimuotoisia. Näissä perinnebiotoopeissa esiintyy sekä lehtometsien että niittyjen lajistoa. Niillä elää monia eri kasveja, hyönteisiä, lintuja, lepakoita, sieniä sekä vanhojen puiden rungoilla viihtyviä jäkäliä ja sammalia. Perinteiseen lehtoniityn hoitoon ovat kuuluneet kevätsiivous, heinänteko, lehtikerppujen keruu, karjan laidunnus sekä ajoittaiset puuston raivaukset.

Niittyjen ja hakamaiden hoitotapoja on kuvattu tarkemmin Helsingin kaupungin rakennusviraston julkaisussa 'Luonnonhoidon työohje, Niityt ja maisemapellot', jossa esitellään niittyjen ja maisemapeltojen suunnitteluperiaatteita, tilauskäytäntöjä sekä työtapoja.

Reittien, pääpolkujen, teiden ja niittyjen varsien metsät pidetään turvallisina, viihtyisinä, kerroksellisina ja elinvoimaisina. Lisäksi hoidolla pyritään ylläpitämään ja kehittämään lähi- ja osin kaukomaisemanäkymiä reiteiltä, pääpoluilta ja teiltä metsän sisään ja avoimille niittyalueille ja myös merelle. Valtaosa ulkoilualueesta saa kuitenkin kehittyä luonnontilassaan.

Vuosaaren kartanoon liittynyt vanha arboretumalue nostetaan esiin ja vanhimpia erikoispuita uudistetaan kasvupaikalle sopivilla lajeilla.

Uutelan merellistä miljöötä tuodaan paremmin esille ylläpitämällä nykyisiä näkymiä rantakäytäviltä merelle päin, avaamalla joitakin uusia näkymiä varovaisilla puuston poistoilla ja kehittämällä pistomaisia yhteyksiä ja oleskeluun soveltuvia paikkoja rantavyöhykkeiden tuntumaan. Maisemallisesti merkittävien kohteiden ja paikkojen saavutettavuutta parannetaan käytäväverkostoa ja opastusta parantamalla.

Luonnonsuojelu- ja luonnonsuojeluohjelmassa oleville alueille ei esitetä tässä suunnitelmassa tavoitteita eikä toimenpiteitä, vaan ne laaditaan ympäristökeskuksessa erillisen hoito- ja käyttösuunnitelman mukaan.

Yksityiskohtaisemmat kuviokohtaiset hoitotoimenpiteet esitetään vuosien 2017–2018 aikana laadittavassa luonnonhoidon toteutussuunnitelmassa.

4.1.3 HOITOLUOKKAJAKAUMA

Suunnittelualueesta 36 prosenttia on hoitoluokitettu C2.1 ulkoilumetsäksi. Peräti 37 prosenttia alueesta, yhteensä 53 hehtaaria, on suojelussa tai suojeluohjelmassa (Helsingin luonnonsuojeluohjelma 2015–2014 ja metsäverkostoselvitys 2015) hoitoluokassa LS, jonka lisäksi kuusi prosenttia alueesta on C5 arvometsäluokassa. Niitty- ja hakamaaympäristöjä B2-B5 alueella on 14 prosenttia.

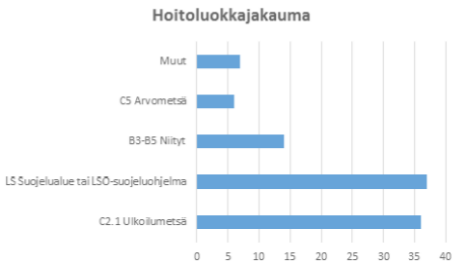

Uutelan hoitoluokkajakauma. Antti Siuruainen.

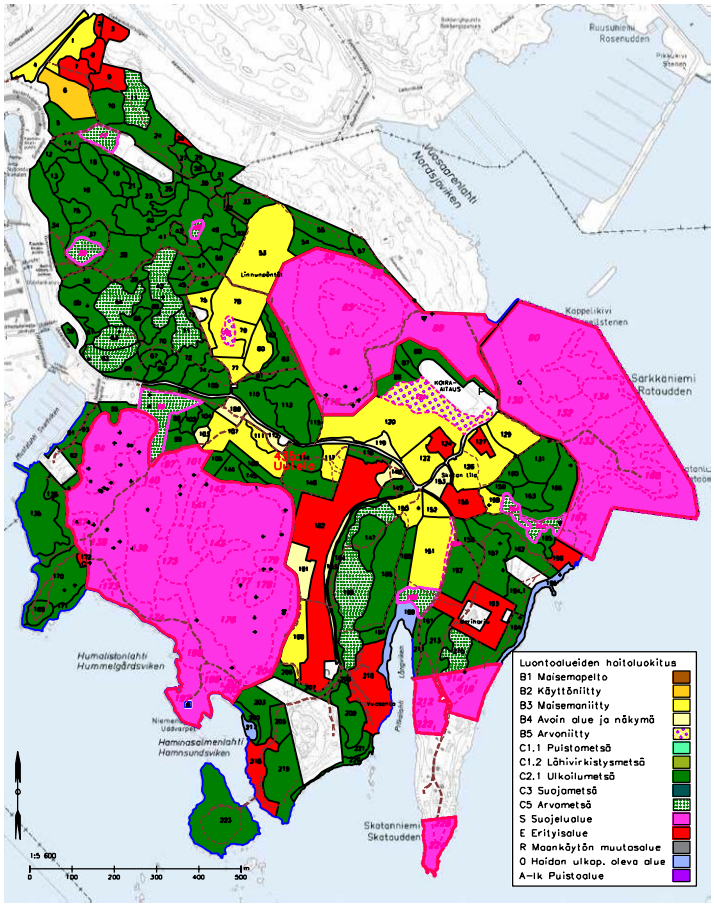

Uutelan viheralueiden hoitoluokat. Kartta Antti Siuruainen.

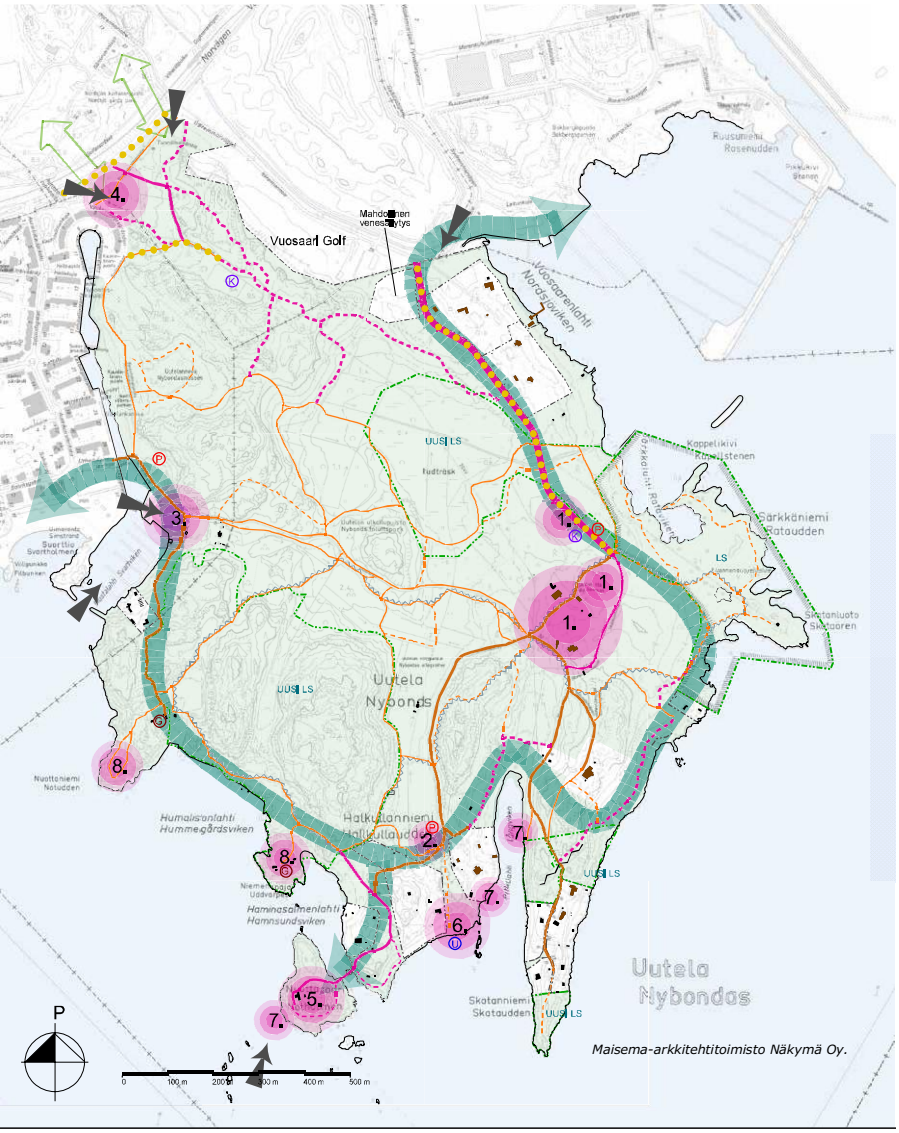

REITISTÖN, PALVELUIDEN JA TOIMINTOJEN KEHITTÄMINEN

Yhteys Vuosaaren ulkoilupuiston pohjoiseen

Uutelan ulkoilupuisto

Yksityisomistuksessa oleva tai yksityiskäyttöön vuokrattu kiinteistö

Nykyinen luonnonsuojelualue

Uusi luonnonsuojelualue

Toistaiseksi säilyvä kelttokatos / grillipaikka

Ulmapaikka

Kota-aitaus

Pysäkitini

Merkitty luontopolku

REITISTÖN KEHITTÄMINEN

Uutelan ulkoilureitien liittäminen Helsingin Rantaraitin pääosin olemassa olevia reittejä hyödyntäen. Tarvittaessa rakennetaan uusia käytäväyhteyksiä. Reitin leveys ja esteettömyys vaihtelee reittiaksoittain. Rantareitiltä rakennetaan pistomainen yhteys Nuottasaareen.

Asemakaavaan merkitty Skatanniemenjen katuvaraus

Oleva pääulkoilureitti, huoltoajo / ajo tontille sallittu, leveys 5,5 – 7,0 m

Oleva pääulkoilureitti, leveys ~3,5 – 4,0 m, ei ajoneuvoliikennettä

Oleva sekundäärinen reitti / polku, leveys 1,5 m – 2,5 m

Suunniteltu uusi pääulkoilureitti leveys ~3,5 – 4,0 m, huoltoajo / tontille ajo sallittu

Suunniteltu uusi sekundäärinen ulkoilureitti, leveys 1,5 m – 2,5 m

Valaistu reitti

Tärkeä sisäänkäynti Uutelan alueelle

TOIMINTOJEN JA PALVELUIDEN KEHITTÄMINEN

1. Skatan tälle etelään vuokraaminen / käyttöä ja tilaa kehitetään Uutelan toiminnallisena keskuksena. Pihapiiri säilytetään ja tilan ympäristön niityt pidetään avoimena. Entiset laidunalueet pyritään saamaan uudestaan laidunnukseen. Ratsukentän päätyyn rakennetaan kota ja oleskelualue. Vanha kota-aitaus faetaan kahtia, toinen osa säilyy kelkille kota-aitauksen käyttöille avoimena ja toiseen osaan tulee agility-toimintaa.

2. Veneilypalstojen pysäkointialuetta laajennetaan.

3. Länsisen saapumisalueen opastusta täydennetään ja sen yleisilmettä parannetaan. Käyttäjiä ohjataan jättämään autonsa sisäänkäynnin yhteydessä olevalle pysäkointialueelle.

4. Luoteisosan saapumisaluetta selkiytetään. Asuinkortteilin rakentamisen jälkeä vaurioituneet alueet maisemoidaan. Niityt alueet pidetään avoimena. Asemakaavassa hautausmaaksi varattua aluetta hoidetaan toistaiseksi puistometsänä tai niittynä. Vanha arboretum-alue inventoidaan ja sille laaditaan hoitosuunnitelma.

5. Nuottasaarta kehitetään virkistysalueena. Saaren polustoa parannetaan ja venesillille rakennetaan rantautumispaikka. Saareen järjestetään jätehuolto ja rakennetaan tulentekopaikka.

6. Ulmapaikan saavutettavuuden parantaminen: Hakuljanniemenjältä rantaan johtavan polun alkupään sekä opastuksen parantaminen.

7. Laitureiden ja maalinnousupaikkojen rakentaminen / kunnostus.

8. Grillipaikkojen kehittäminen. Tavoitteena on ohjata luvaton tulenteko rantakelkkaa grillipaikalle.

4.2 REITISTÖN, TOIMINTOJEN JA PALVELUIDEN KEHITTÄMINEN

4.2.1 YLEISET TAVOITTEET

Tavoitteena on kehittää Uutelan virkistysalueita ympäristön ehdoilla siten, että ne tulevat kestämään lisääntyvän virkistyskäytön paineet. Käytännössä se tarkoittaa reittiverkoston ja opastuksen kehittämistä ja kulun ohjaamista rakennetuille reiteille, jätehuollon parantamista ja virkistyspalveluiden keskittämistä jo rakennettujen alueiden ja palveluiden yhteyteen. Luonnossa metsän keskellä liikkuminen on osa alueen viehätystä. Sen vuoksi metsäalueiden läpi kulkeva käytäväverkosto pyritään pitämään niin kapeana ja intiiminä kuin se on kunnossapidon kannalta mahdollista. Rantautumismahdollisuuksia ja veden äärelle pääsyä parannetaan laituripaikkoja kunnostamalla ja kehittämällä pistomaisia yhteyksiä reiteiltä meren rantaan.

4.2.2 REITTIVERKOSTON KEHITTÄMINEN

Yksi tärkeimmistä Uutelan kehittämiskohteista on Helsingin Rantaraitin jatkaminen Uutelan läpi. Rantaraitin tavoitteena on parantaa kaupungin 130 km pituisen rantaviivan saavutettavuutta. Uusilla yhteyksillä Uutelan merenrannassa kulkevat reitit on mahdollista yhdistää liittymään Rantaraittiin. Uutelan eteläosissa on tarvetta yhtenäistää rannassa kulkevaa virkistysreittiverkostoa. Rantaraitti hyödyntää monelta osin olevaa reittiverkosta mutta sen pohjaksi joudutaan rakentamaan myös uutta käytävää.

Uusia Rantaraittiin liittyviä käytäväosuuksia rakennetaan mm. viljelypastojen eteläpäästä Pitkälahden pohjukan kautta Skatanniemelle, ensimmäisen maailmansodan aikaisten linnoituslaitteiden vieritse Skatanniemen itärantaan ja vanhalta koira-aitaukselta Itäreimarintielle Skatanniementien asemakaavavarausta pitkin. Rantareitiltä rakennetaan myös uusi pistomainen yhteys Nuottasaareen. Uutelassa kaikki Rantaraitin osuudet eivät täytä esteettömyysvaatimuksia. Reitin leveys ja esteettömyys vaihtelevat reittijaksoittain. Skatanniementien uusi katuosuus valaistaan. Muita olemassa olevia tai uusia Rantareitin reittiosuuksia ei valaista, jotta suojeltaisiin Uutelassa eläviä valolle arkoja lepakkolajeja, vesi- ja viiksisiippaa.

Rantaraittiin liittyvien reittiosuuksien lisäksi myös muuta ulkoilureittiverkostoa parannetaan ja täydennetään. Uudelta koira-aitaukselta rakennetaan kaakkoon suuntautuva ulkoilupolku, joka yhtyy nykyiseen reittiin Rudträskin pohjoispuolella. Vuotien ja Itäreimarintien risteyksestä rakennetaan uusi reitti golfkentän vieressä sijaitsevaa kallioista selännettä pitkin ja Vuotien eteläpuolella sijaitsevan niittyalueen reunassa kulkeva polku kunnostetaan / levennetään. Vuotien kevyen liikenteen sillan ja asemakaavan EH-alueen ympäristössä on myös tarvetta reittiverkoston selkiinnyttämiseen. Uutelan reittiverkoston täydennykset kustannuksineen on esitetty erillisissä hankesuunnitelmissa.

Toinen merkittävä kehittämishanke on asemakaavan toteutumattoman katuvarauksen, Skatanniementien rakentaminen. Skatanniementien toteuttaminen mahdollistaa ajoneuvoliikenteen siirtämisen pois Uutelantieltä jolloin Uutelantie voidaan rauhoittaa ulkoilureitiksi yksinomaan kevyen liikenteen käyttöön ja läpiajo Skatan tilakeskuksen poikki vanhalle koira-aitaukselle ja Särkkäniemeen voidaan katkaista.

Reitti Halkullanniemen uimapaikalle ohjataan Villa Vuosannan tontin länsipuolelta olemassa olevaa polkua parantamalla. Reitin alkupää palstaalueen reunassa toteutetaan siten, että se on helpommin havaittavissa.

Toimenpidetarpeiden karttarajaukset on esitetty MobileNote-sovelluksessa.

4.2.3 TOIMINTOJEN JA PALVELUIDEN KEHITTÄMINEN

Uutela pyritään säilyttämään yleisilmeeltään luonnonmukaisena virkistysalueena, joka tarjoaa kävijöille monipuolisia luontoelämyksiä. Sen vuoksi erilaiset toiminnot ja palvelut pyritään keskittämään muutamille ydinalueille ja valtaosaa alueesta kehitetään kasvillisuuden hoidon keinoin.

- Skatan tilakeskusta kehitetään: Tilan pihapiiri siistitään, tilukset niitetään ja tilaa kehitetään Uutelan toiminnallisena keskuksena, jossa voidaan harjoittaa esimerkiksi luontoon ja maatilaympäristöön liittyvää kuntouttavaa harrastustoimintaa. Tilalle pyritään saamaan kotieläimiä ja laidunalueet palautettua laidunnukseen. Nykyistä ratsukenttää voidaan käyttää tapahtumakenttänä ja sen laidalle tulee kota ja pöytäpenkkejä. Kenttä on valaistu. Skatan tilan yhteyteen on suunniteltu varaus yleisö-wc:lle ja tapahtumakentän laitaan sijoitettavalle pienelle tapahtumasähkökeskukselle. Kenttä voidaan mahdollisesti antaa myös Sininauhaliiton hallintaan, mikäli liitto tuo Skatan tilalle poneja tai aaseja.
- Uusi koira-aitaus on valmistunut keväällä 2017. Vanha koira-aitaus jaetaan kahteen osaan, joista toinen säilyy avoimena kaikille koira-aitauksen käyttäjille ja toista vuokrataan esimerkiksi agilityseuroille koulutuskentäksi.
- Kaupungin omistamat Vuosannan ja Meriharjun huvilat varataan loma- ja virkistyskäyttöön. Tutkitaan mahdollisuutta palauttaa Villa Vuosannan yleinen saunavuoro.
- Viljelypalstojen yhteyteen tehdään oleskelu- ja picnic-alueet ja nykyistä pysäköintipaikkaa laajennetaan.
- Tulentekoa ohjataan pois silokallioilta lisäämällä opastusta, kunnostamalla nykyisiä grillauspaikkoja ja rakentamalla kaksi uutta tulentekopaikkaa Nuottasaareen.
- Grillipaikkojen kalustusta täydennetään uusilla picnic-pöydillä. Samantyyppisiä kalusteita voidaan sijoittaa myös niittyalueiden reunaan palsta-alueen vieressä ja pohjoisella sisääntuloalueella. Tulentekopaikoille voidaan asentaa penkit ja roska-astia.
- Saapumisalueiden opastusta täydennetään ja yleisilmettä parannetaan.
- Uutelan ulkoilureittiverkostoa ei pääsääntöisesti valaista. Poikkeuksena ovat Aurinkolahdelta uudelle koira-aitaukselle johtavat reitit sekä Skatanniementien uusi katuyhteys.

Uutelan uusi koira-aitaus valmistui keväällä 2017.

Skatan tilan navettaan on tavoitteena saada maatilan eläimiä.

Mustalahden venesatama ja kahvila.

4.3 HOITO- JA KEHITTÄMISTOIMENPITEET ALUEITTAIN

4.3.1 ALUE 1

Nykytila:

Aikanaan Nordsjön kartanon miljööseen liittynyt avoin ja puoliavoin niittyalue, jonka pohjoisreunassa kulkee Vuotien suuntainen kevyen liikenteen pääreitti. Niittyalueen luoteiskulmassa on kevyen liikenteen ylityksenä toimiva Aurinkotuulensilta, joka on merkittävä sisääntuloväylä saavuttaessa Uutelaan lännen tai pohjoisen suunnasta, esimerkiksi metroasemalta. Alueen eteläosassa sijaitsee Uutelan uusi koira-aitaus.

Alueelta aukeaa näkymiä Nordsjön kartanoalueelle, mutta Vuotie ja sen reunaan rakennetut meluvallit katkaisevat aikaisemman tilallisen yhteyden kartanon suuntaan.

Alueen poikki risteilee lukuisia oikopolkuja ja metsänpohja on kulunut. Niityn Vuotien puoleinen reuna ja niittyjen ojanpientareet ovat vesakoituneet. Alueen länsireuna on jäänyt epäsiistiksi joutomaaksi viereisen asuinkorttelin rakennustöiden jäljiltä.

Toimenpiteet:

Niittyalueet pidetään avoimena ja niitettävää aluetta voidaan jatkossa myös laajentaa. Niittyjen kuivatusta parannetaan, jotta ne ovat jatkossa paremmin koneellisesti hoidettavissa. Asuinkorttelin läheiset viheralueet käsitellään hoidettuina puistomaisina alueina ja asuinkorttelien rakentamisen jäljiltä vaurioituneet alueet maisemoidaan. Hautausmaan laajentumisalueeksi varattua aluetta hoidetaan puistometsänä / niittynä kunnes alueen lopullinen maankäyttö varmistuu. Paikalle kylväytynyttä puustoa harvennetaan siten, että muodostetaan puuryhmiä, vesakko raivataan ja hoitamattoman kenttäkerroksen tilalle perustetaan niitty. Näkymäyhteyksiä Nordsjön kartanolle pidetään avoimena poistamalla kasvillisuutta Vuotien varresta. Vuotien suuntaisen reitin varteen luodaan puurivi olemassa olevasta puustosta, poistamalla muuta puustoa ja vesakkoa. Alueen käytäväverkostoa parannetaan pääasiassa olemassa olevia käytäviä ja ajouria hyödyntäen. Alueen pohjoisosassa muun puuston keskellä kasvava vanha kuusiaita poistetaan. Vanhan kartanoon liittyneen reunametsikön monilajinen puulajisto pyritään säilyttämään. Alueen kasvillisuus inventoidaan ja sille laaditaan hoitosuunnitelma.

Hoito- ja kehittämistoimenpiteet ja niiden alustava kustannusarvio on esitetty suunnitelmaraportin luvussa 6 sekä erillisessä hankeohjelmassa.

4.3.2 ALUE 2

Nykytila:

Uutelan pohjoisosassa oleva laaja metsäinen ja osittain kallioinen selännealue, joka rajautuu länsireunastaan Uutelan kanavan rakennettuun viheralueeseen (Kauniinilmanpuisto) ja itäosastaan Vuosaaren golfkentän harjoitusvihériöön sekä Nordsjön kartanoon liittyneeseen vanhaan arboretumiin. Maiseman erityispiirteitä ovat jyrkät kallioseinämät, lakialueiden polveilevat avokalliot ja kallioalueiden välissä olevat soistuneet painanteet, joista merkittävin on Uutelan neva. Paikoin märillä ja rehevillä paikoilla kasvaa tervaleppää. Alueen itäreunan kalliojyrkänteen päältä avautuu näkymiä golfkentän yli merelle.

Sijaintinsa vuoksi alueelle kohdistuu runsas virkistyskäyttöpaine läheiseltä Aurinkolahden asuinalueelta. Suurinta virkistyskäyttö on kuvion länsi- ja pohjoisosissa, jotka sijaitsevat lähinnä asutusta. Kauniinilmanpuistoon avautuva metsäreuna on epäsiisti. Metsän kenttäkerros on monin paikoin kulunutta ja maastossa risteilee oikopolkuja sekä maastopyöräilijöiden tekemiä uria eri suuntiin.

Toimenpiteet:

Osa-aluetta kehitetään luonnonmukaisena metsäalueena. Tavoitteena on parantaa ja yhtenäistää alueen reittiverkostoa ja opastusta, jotta metsänpohjan kuluminen saataisiin pysäytettyä. Kenttäkerrosta kuluttava maastopyöräily ohjataan rakennetuille reiteille ja poluille. Kuvion itäosaan rakennetaan uusi käytävä, joka yhdistää uuden koira-aitauksen Skatan tilan suuntaan ja osa maastoon syntyneistä oikopoluista 'virallistetaan' parantamalla niiden rakennekerroksia.

Pääulkoilureittien ja Uutelantien varrella kasvillisuutta hoidetaan intensiivisemmin kuin metsäkuvioiden sisällä, mm. huonokuntoisia puita poistetaan ja näkymäyhteyksiä pidetään avoimena. Komeat kallioseinämät Uutelantien varrella otetaan esiin pienpuustoa ja vesakkoa poistamalla. Runkomaista lahopuustoa voidaan jättää kaikkien reittien varrelle, kuitenkin niin, ettei se haittaa käytävillä liikkumista.

Uutelan nevalla ja muilla soistuneilla alueilla tavoitteena on säilyttää nykyiset elinympäristöt, luonnontilainen suokasvillisuus ja puusto. Nevaa reunustavan käytävänvarren puustoon avataan näkymäaukkoja ja vesakoituminen pidetään kurissa säännöllisin raivauksin.

Alueen länsireuna muodostaa Uutelan julkisivun Aurinkolahden asuinalueelta ja kanavalta päin katsottuna. Reunaa hoidetaan kerroksellisena, monilajisena ja hyvinvoivana reunavyöhykkeenä, jossa näyttäviä yksittäispuita ja mm. katajia otetaan esiin. Huonokuntoiset ja kuolleet puut poistetaan.

Valoisaa ja avaraa männikköä alueen 2 avokallioilla. Kalliot ovat suosittu retkikohde ympäristön päiväkoti- ja kouluryhmille.

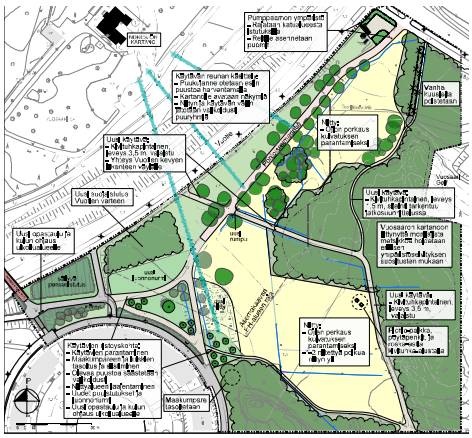

Vinjettikuva viljelypalsta-alueen ympäristön hankesuunnitelmasta.

4.3.3 ALUE 3

Nykytila:

Vuosaarenlahteen ja Särkkäniemen luonnonsuojelualueeseen rajautuva metsäinen rantavyöhyke Uutelan koillisosassa. Alueen maasto on loivapiirteistä ja alavaa moreenimaata. Alueen pohjoisosassa on yksityisomistuksessa olevia loma-asuntoja ja eteläosa on ylitiheäksi kasvanutta nuorta lehti/havupuustoa. Asemakaavassa alue on varattu virkistys- ja retkeilyalueeksi sekä yleisten rakennusten korttelialueeksi, jonka huvilamaiset ominaispiirteet on säilytettävä. Kuvion länsireunassa on varaus uudelle katuyhteydelle, Skatanniementielle. Rantavyöhykkeeltä avautuu paikoitellen näkymiä Vuosaarenlahdelle ja venesatamaan. Rannassa sijaitsee myös vanha laiturin paikka. Maanomistustilanteesta ja puutteellisesta reittiverkostosta johtuen alueen virkistyskäyttö on vähäisempää kuin muualla Uutelassa.

Toimenpiteet:

Tavoitteena on parantaa reittiverkostoa ja yhteyksiä Itäreimarintieltä Skatan tilan suuntaan sekä parantaa ranta-alueiden saavutettavuutta. Maanomistuksesta johtuen luontevin paikka uudelle reittiyhteydelle on Skatanniementien asemakaavavarauksen paikalla. Rantavyöhykkeen kasvillisuutta hoidetaan siten, että rantaan pääsy helpottuu. Ylitiheäksi kehittynyt puusto harvennetaan niiltä osin, kun se sijoittuu kaupungin maalle. Yksityisten kiinteistöjen maisemanhoito on kiinteistönomistajan vastuulla.

4.3.4 ALUE 4

Nykytila:

Reunoiltaan metsittynyt laaksonpohja, joka on korkeusasemaltaan Uutelan alavimpia paikkoja. Alueen keskellä sijaitsee Rudträskin pikkujärvi, joka on vedenpinnan laskun seurauksena muuttunut laajaksi kosteikoksi. Järven länsi- ja etäpuoliset alueet ovat reheviä ja niillä kasvaa komeaa tervaleppäluhtaa ja -korpea.

Toimenpiteet:

Kehitetään luonnonsuojeluohjelman mukaan. Lähes koko alue rauhoitettaan metsäalueen yhtenäisyyden sekä kasviston ja eläimistön kannalta arvokkaiden kosteikkojen säilyttämiseksi. Alueen reuna-alueille tehdään uudet ulkoilureittiyhteydet, jotka toteutetaan maastoon sovittaen ja luontoarvot huomioiden mahdollisimman kapeina ja kevytrakenteisina.

4.3.5 ALUE 5

Nykytila:

Pieni metsäinen selänne, jonka keskellä kohoaa kallioinen lakialue. Selänteen reunat muodostavat maisemallisesti tärkeän reunavyöhykkeen Skatan tilan viljelysmaisemalle ja niityille. Niittyalueen vesakoitumisen vuoksi selänteen ja niittyalueen reuna ei enää hahmotu yhtä selkeästi kuin niittyjen aktiivikäytön aikana.

Toimenpiteet:

Säilytetään luonnontilaisena. Reunavyöhykkeiden pusikoituminen ja vesakon kasvu viereisille avoimille alueille estetään säännöllisellä niitolla tai kasvillisuuden raivauksella. Alueen sisällä ei ole tarvetta uusille reittiyhteyksille tai maisemanhoidollisille toimenpiteille. Uutelantien reunaa hoidetaan monilajisena, lehtipuuvaltaisena reunavyöhykkeenä. Niissä kohdin, joissa tieltä on mahdollista avata näkymiä niityille, poistetaan kasvillisuutta enemmän. Tiheimpiä puustoryhmiä harvennetaan.

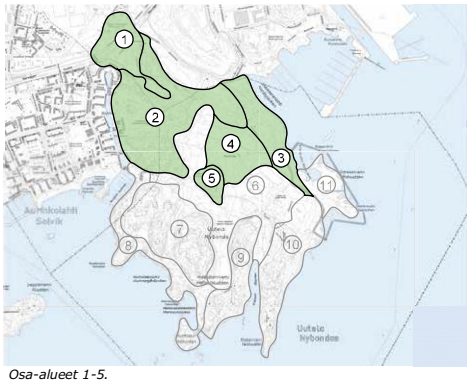

Osa-alueet 1-5.

Rudträskiin laskeva valtaoja alueen 4 itäosassa.

Uutelantien varressa kasvavaa männikköä alueella 5.

4.3.6 ALUE 6

Nykytila:

Skatan tilan viljelymaisema muodostaa Uutelan kulttuurimaiseman ytimen. Sormimaisesti haaroittuvia peltoja ja niittyjä reunustavat pitkänomaiset kallioiset metsäselänteet. Miljöön keskipisteenä on Skatan tilan pihapiiri. Vanhat pellot, niityt ja hakamaat ovat umpeenkasvamassa vauhdilla, mutta monin paikoin avoin maisematila on yhä hahmotettavissa. Kuviolla sijaitsee myös Uutelan vanha koira-aitaus, ratsastuskenttä ja palstaviljelyalue, jotka kaikki on perustettu Skatan tilan vanhoille tiluksille. Uutelan tärkein kulkuyhteys, Uutelantie kulkee alueen läpi ja tieltä avautuu näkymiä kulttuurimaisemaan.

Toimenpiteet:

Uutelan kulttuurimaiseman ydinaluetta, Skatan tilan pihapiiriä ja siihen välittömästi liittyviä peltoja ja niittyjä ylläpidetään avoimena ja yhtenäisenä maisemallisena kokonaisuutena. Avoimet alueet niitetään 1-2 kertaa vuodessa ja reunavyöhykkeiden sekä ojanvarsien vesakoitumien estetään säännöllisin raivauksin. Koneellisesti niitettäviltä alueilta poistetaan kannot, kivet ja muut esteet.

Metsittyneitä ja umpeenkasvaneita osa-alueita palsta-alueen ympärillä ja Rudträskin itäpuolella pidetään avoimena tai hakamaisena puustoa harventamalla ja raivaamalla vesaikkoa säännöllisesti. Uutelantien varsi käsitellään hoidetumpana avoimien näkymäyhteyksien säilyttämiseksi. Uutelantieltä avataan näkymiä ympäristöön tienvarren vesakkoa, pienpuustoa ja yksittäispuita poistamalla. Tienvarren maisemassa korostetaan komeita mäntyjä ja muita yksittäispuita, kallioseinämiä ja puuryhmiä. Vesakko pidetään kurissa säännöllisin raivauksin.

Alueen luoteisosassa sijaitseva metsittynyt niitty/hakamaa ennallistetaan puoliavoimeksi lehtoniityksi, jossa on avoimia niittyalueita kerroksellisten metsäsaarekkeiden välissä. Vesakon raivaaminen ja säännöllinen niitto lisäävät alueen lajiston, luontotyyppien ja maiseman monimuotoisuutta. Myös arvokkaat kuivat niittyalueet alueen koillisosassa ennallistetaan.

Visuaalista yhteyttä Skatan tilalta Pitkälahden suuntaan vahvistetaan raivaamalla niittyalueen ojiin kasvanut pensaikko. Pitkälahden poukaman päässä kasvavaan tervaleppälehdon puustoon avataan kapea näkymäaukko yksittäisiä puita tai pensaita varovasti poistamalla. Koneellisen niiton mahdollisuuksia parannetaan vesakon ja nuoren puuston säännöllisillä raivauksilla sekä parantamalla kuivatusta ojia perkaamalla.

Niittoa voidaan tehdä esimerkiksi koneellisesti niittomurskaimella, käsikäyttöisillä mininiittokoneilla tai ns. raivuriniittona. Myös laidunnusta suositellaan.

Viljelypalsta-alue toteuttaa maisemallisia tavoitteita pitämällä vanhan kulttuurimaiseman ydinalueita avoimina, mutta palsta-alueen reunavyöhykkeitä tulee hoitaa nykyisiä säännöllisemmin, jotta vieraslajien leviäminen ja reuna-alueiden umpeenkasvu ja pusikoituminen saadaan pysäytettyä. Halkullanniemen ajotien ja palsta-alueen välistä poistetaan puustoa ja vesakkoa parhaita puuyksilöitä suosien siten, että tien varteen muodostuu puurivi. Palsta-alueen kuivatusta parannetaan avaamalla tukkeutuneet ja umpeenkasvaneet ojapainanteet palstojen välissä. Käyttäjäpalautteen perusteella Uutelantien sorapinta pölyää voimakkaasti aiheuttaen haittaa sekä ulkoilijoille että palstaviljelijöille. Pölyämiseen tulisi puuttua kunnossapidon keinoin sekä ajonopeuksia alentamalla.

Palsta-alueen ja Skatan tilan hoito- ja kehittämistoimenpiteet ja niiden alustava kustannusarvio on esitetty suunnitelmaraportin luvussa 6 sekä erillisissä hankeohjelmissa.

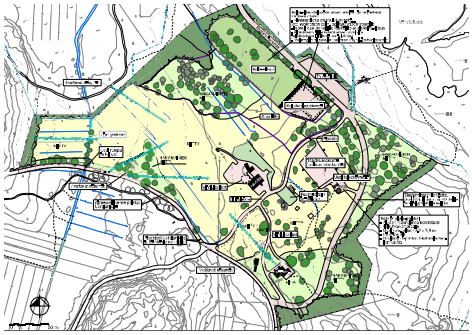

Vinjettikuva Skatan tilan ja ympäristön hankesuunnitelmasta.

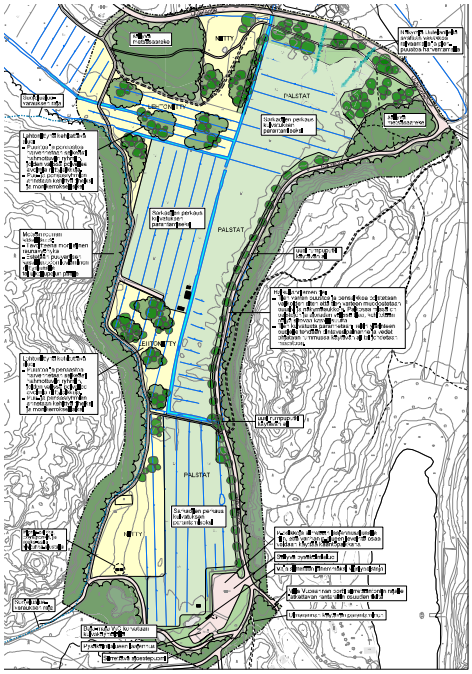

Vinjettikuva viljelypalsta-alueen ympäristön hankesuunnitelmasta.

Jättipalsami on levinnyt viljelypalstojen ympäristöön.

Koneellisesti niitettyä hakamaista niittyä Uutelantien eteläpuolella.

4.3.7 ALUE 7

Nykytila:

Yhtenäinen metsäselänne Uutelan länsiosassa. Maisemaa hallitsevat paikoin jyrkkäpiirteiset kuivahkon kankaan puustoa kasvavat kallioalueet, joiden välissä on reheviä korpi- ja lehtopainanteita. Suuri osa alueesta on esitetty rauhoitettavaksi monipuolisen metsäalueen ja arvokkaan kasvillisuuden monimuotoisuuden säilyttämiseksi. Kuvion ulkoreunaa noudattelee Uutelan rantoja kiertävä pääulkoilureitti.

Toimenpiteet:

Alueen ydinalueita kehitetään luontoalueina luonnonsuojeluohjelman mukaan. Alueen itä- ja pohjoisreuna muodostavat tärkeän maisemallisen reunavyöhykkeen Skatan tilan kulttuurimaisemalle. Niittyihin ja pääulkoilureitteihin rajautuvia reunavyöhykkeitä hoidetaan siten, ettei kasvillisuus rajoita reittien käyttöä. Reunavyöhykkeet pidetään monikerroksellisina, mutta pensas- ja pienpuukerroksen leviäminen niityn tai reitin päälle estetään säännöllisin raivauksin. Näyttäviä puuryhmiä tuodaan esiin. Hoitotoimenpiteet ulotetaan paikasta riippuen noin 5-10 metrin etäisyydelle niittyalueen tai käytävän reunasta.

4.3.8 ALUE 8

Nykytila

Uutelan länsiosien rantavyöhyke, jossa on sekä jyrkkäpiirteisiä että alavia osuuksia, sekä vastikään kaupungin hallintaan siirtynyt Nuottasaaren ulkoilualue. Alueen pohjoisosassa on Mustalahden venesatama ja veneiden talvisäilytyskenttä. Mustalahden venesatama on Uutelan keskeisin sisääntuloalue, jossa maisema muuttuu rakennetusta kaupunkimiljööstä luonnonmukaiseen ympäristöön. Kallioisen rantavyöhykkeen maisemaa leimaavat hienot silokalliot, joiden yli avautuu paikoitellen laajat näkymät ympäröiville merialueille. Monipuolisen metsä- ja merenranta-alueen sekä arvokkaan kasvillisuuden monimuotoisuuden säilyttämiseksi osa rantavyöhykkeestä on esitetty rauhoitettavaksi (vrt. maisema-alue nro 7). Nuottasaaressa on hieno hiekkaranta sekä järeitä kilpikaarnamäntyjä. Kuvion läpi kulkee Uutelaa kiertävä pääulkoilureitti ja alueella sijaitsee kaksi grillikatosta.

Toimenpiteet:

Pääulkoilureitin varren kasvillisuutta hoidetaan siten, ettei kasvillisuus rajoita reittien käyttöä. Reitin varren pensaskerros pidetään läpinäkyvänä säännöllisesti tehtävin vesakon poistoin ja olemassa olevia näkymäsektoreita ulkoilureitiltä merelle pidetään vesakosta vapaana. Rantavyöhykkeen roskaantuminen pyritään pitämään kurissa jäteastioiden määrää lisäämällä. Luvatonta tulentekoa silokallioalueilla pyritään ehkäisemään opastein. Kasvillisuuden kulutuskestävyyttä nuotiopaikkojen ympäristössä parannetaan hoitotoimenpitein ja käytäväverkostoa selkiinnyttämällä. Tarvittaessa eniten kuluneiden alueiden pintamateriaali vaihdetaan paremmin kulutusta kestävään mutta miljööseen sopivaan materiaaliin (esim. kuorikatteen ja hiekan sekoitus tms.). Suojeluohjelmassa olevan alueen hoito tehdään jatkossa luonnonsuojelualueen oman hoitosuunnitelman mukaan.

Halkullanniemeen ja Nuottasaareen rakennetaan uusi yleiseen käyttöön tarkoitettu virkistysreitti. Uusi reitti mahdollistaa myös Nuottasaaren hiekkarannan käytön uimapoukamana. Nuottasaareen rakennetaan pienimuotoinen tulenteko- ja oleskelupaikka ja lounaisrannalle, nykyisen laiturin kohdalle rakennetaan uusi rantautumispaikka.

Halkullanniemen itäosassa ja Nuottasaaressa tehtävät hoito- ja kehittämistoimenpiteet ja niiden alustava kustannusarvio on esitetty suunnitelmaraportin luvussa 6 sekä erillisessä hankeohjelmassa.

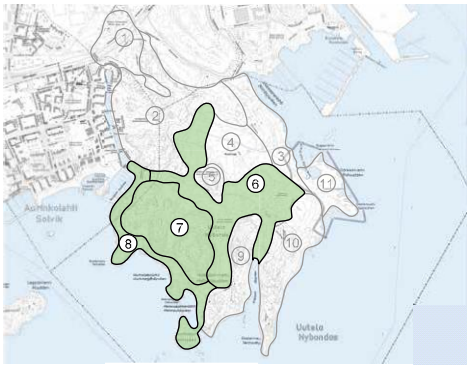

Osa-alueet 6-8.

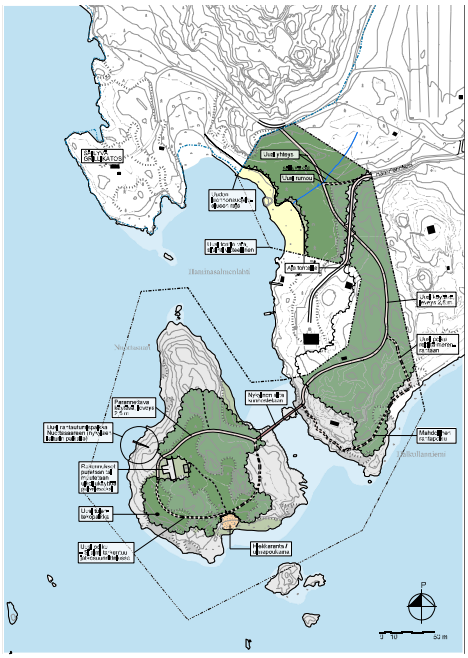

Vinjettikuva Halkullanniemen ja Nuottasaaren hankesuunnitelmasta.

Uutelan läntinen sisääntuloalue ja LIV:n hallinnoima veneensäilytyspaikka.

Halkullanniemen kalliomaastoa ja kangasmetsää.

4.3.9 ALUE 9

Nykytila:

Pohjois-eteläsuuntainen havumetsävaltainen ja osin kallioinen selänne, joka rajaa viljelypalsta-alueen laaksoa ja Pitkälahden poukamaa. Alueen maisemalle leimallista ovat voimakkaat maastonmuodot ja suuret korkeuserot, avokalliot ja kalliojyrkänteet. Paikoin kallioilla kasvaa komeita kilpikaarnamäntyjä ja näyttäviä katajia. Alueella on vanhoja yksityisomistuksessa olevia huviloita, ja niiden pihapiirejä, mm. Villa Vuosanta, jonka pihapiiri on puutarhakasvillisuudeltaan erittäin arvokas. Villa Vuosannan tontin itäpuolella on pieni suojaisa hiekkaranta. Pitkälahden rannat ovat osin ruovikkoisia. Eteläosassa on hiekkaisia, kivikkoisia ja kallioisia rantoja. Alueen eteläosasta avautuu näkymiä merelle.

Toimenpiteet:

Ulkoilureittiverkostoa täydennetään maastonmuodot ja maanomistus huomioiden. Nuottasaareen rakennetaan uusi ulkoilureitti ja saareen vievä silta kunnostetaan. Uusi ulkoilureittiyhteys rakennetaan myös Pitkälahden poukaman ympäri, nykyisiä polkuja hyödyntäen ja sijoittuen niityn reunaan. Kosteimmissa kohdissa ja ojien ylityksissä reitti toteutetaan pitkospuina. Polkua Pitkälahden uima-paikalle parannetaan. Kasvillisuuden hoitotoimenpiteitä tehdään lähinnä pääreittien varrella. Ylitiheää männikköä ja kuusikkoa harvennetaan. Halkullanniementien reunassa palstaviljelyalueen kohdalla olevat pintavesiongelmat pyritään korjaamaan rakentamalla tien reunaan vesiä ohjaava painanne ja rumpu. Alueella sijaitsee muutamia huvilakiinteistöjä, jotka tulevat säilymään yksityiskäytössä.

4.3.10 ALUE 10

Nykytila:

Pohjois-eteläsuuntainen metsäinen selänne, joka työntyy merelle Skatanniemen kallioisena niemenkärkenä. Alueen eteläosan maisemaa leimaavat jylhät maastonmuodot ja suuret korkeuserot, kalliojyrkänteet ja Skatanniemen silokalliot. Itään aukeavalla rantavyöhykkeellä on hyvin säilyneitä hiekkaisia, kivikkoisia ja silokalliorantoja. Pitkälahden rannat ovat osin ruovikkoisia. Kuvion keskellä sijaitsee ensimmäisen maailmansodan aikainen linnoitelaite, joka on muinaismuistolailla suojeltu. Skatanniemessä on myös yksityisomistuksessa olevia huviloiden ja asuinrakennuksien pihapiirejä sekä Meriharjun huvilassa toimiva kurssikeskus. Meriharjun huvila pihapiireineen on merkittävä kulttuurihistoriallinen kohde, johon liittyy meren puolella puutarha-arkkitehti Paul Olssonin suunnittelema puutarha. Niemen kärjestä avautuvat pitkät ja laajat näkymät Skatanselälle ja Vuosaarenselälle. Skatanniemen kärki on esitetty rauhoitettavaksi.

Toimenpiteet:

Reittiverkostoa parannetaan rakentamalla asemakaavaan merkitty käytävävaraus Skatanniemi-tieltä linnoituslaitteen editse rantaan ja edelleen Meriharjun kurssikeskuksen saunan takaa nykyiselle luontopolulle saakka. Meriharjun kiinteistöltä avataan näkymiä merelle kuusia poistamalla. Reittien ja Pitkälahden välistä poistetaan huonokuntoista puustoa ja harvennetaan nuorta puustoa, jotta saadaan näkymiä merelle. Linnoituslaite varustetaan opastaululla ja sen ympäristö siistitään. Linnoituslaitteilla ja niiden läheisyydessä tehtävissä toimenpiteissä pyydetään kommentit museovirastolta. Avoimiin niitty-/laidunalueisiin ja pihapiireihin rajautuvilla reunavyöhykkeillä vesakoituminen estetään säännöllisin raivauksin. Skatanniementien ja viereisen niittyalueen reunavyöhyke avataan vesakosta.

4.3.11 ALUE 11

Nykytila:

Särkkäniemen luonnonsuojelualue. Alue on suojeltu merenrantaniittyjen ja Helsingin alueella erikoisten laguunilahtien säilyttämiseksi. Rannoilla on rehevää kasvillisuutta ja ruovikoita, eteläosassa silokalliota ja kivikkoa. Alueelta avautuu pitkät näkymät Skatanselälle ja Kalkkisaarenselälle sekä Vuosaaren sataman suuntaan.

Toimenpiteet:

Hoidetaan luonnonsuojelualueen oman hoitosuunnitelman mukaan.

Osa-alueet 9-11.

Villa Vuosannan kokous- ja juhlatila "Kelo" ja sinne johtava käytävä.

Uutelan itärannoille luodaan pistomaisia yhteyksiä meren ääreen.

4.4. PINTAVESIEN HALLINTA, NS. "SININEN VERKOSTO"

Uutelassa ei ole hulevesiviemäröintiä vaan pintavedet imeytyvät maaperään tai johdetaan avo-ojiin. Nykyinen ratkaisu on pääosin toimiva ja ilmeeltään sopiva luonnonmukaiselle virkistysalueelle sekä maatalouden perinnemaisemaan. Reittien ja niittyalueiden kuivatusta pyritään parantamaan niiltä osin, kun se on hoidon ja käytön näkökulmasta tarkoituksenmukaista. Toisaalta ylikuivattamista pyritään välttämään, sillä alueella on lukuisia pieniä suolämpäreitä, jotka halutaan säilyttää monimuotoisuutta rikastuttamassa.

- Niittyalueiden kuivatusta parannetaan siten, että ne ovat paremmin koneellisesti niitettävissä. Ensisijaisesti se pyritään tekemään avo-ojia raivaamalla ja perkaamalla, koska sarkaojat ovat vanhaan kulttuurimiljööseen hyvin sopiva ratkaisu ja lisäävät luonnon monimuotoisuutta. Kunnostuksen yhteydessä selvitetään purkuojien kunto laajemminkin ja tarkastetaan, ettei purkuojien alajuoksulla ole haitallisesti padottavia rakenteita tai umpeutuneita jaksoja, jotka patoavat vesiä taakseen.

- Uutelantien alittava rumpu uusitaan ja lasketaan matalampaan korkoon niin, ettei se patoa vesiä taakseen viljelypalstoille. Rumpusilta varustetaan kaiteilla.

- Viljelypalstojen umpeenkasvaneet ojat perataan, jotta vesi ei jää seisomaan palsta-alueen alaville osille keväisin ja rankkasateiden jälkeen.

- Halkullanniemen tien viereen muotoillaan kokoojaoja, jonka tarkoituksena on katkaista kallioilta valuvan pintaveden virtaaminen tien yli. Vedet ohjataan 1-2 rumpuputkella palsta-alueen ojiin.

- Nykyisten ulkoilureittien kuivatusta parannetaan paikallisesti muutamilla uusilla rumpuputkilla.

- Toimenpidetarpeiden karttarajaukset on esitetty MobileNote-sovelluksessa.

Ongelmakohdissa käytävien kuivatusta parannetaan uudella rumpuputkella.

Uutelantien alittavan rummun kohdalla ei ole kaiteita vaikka tieltä ojaan on syvä pudotus.

Pintavesiä voidaan viivyttää ja antaa suodattua kasvillisuuden läpi esimerkiksi Pitkälahden pohjukan tervaleppälehdossa.

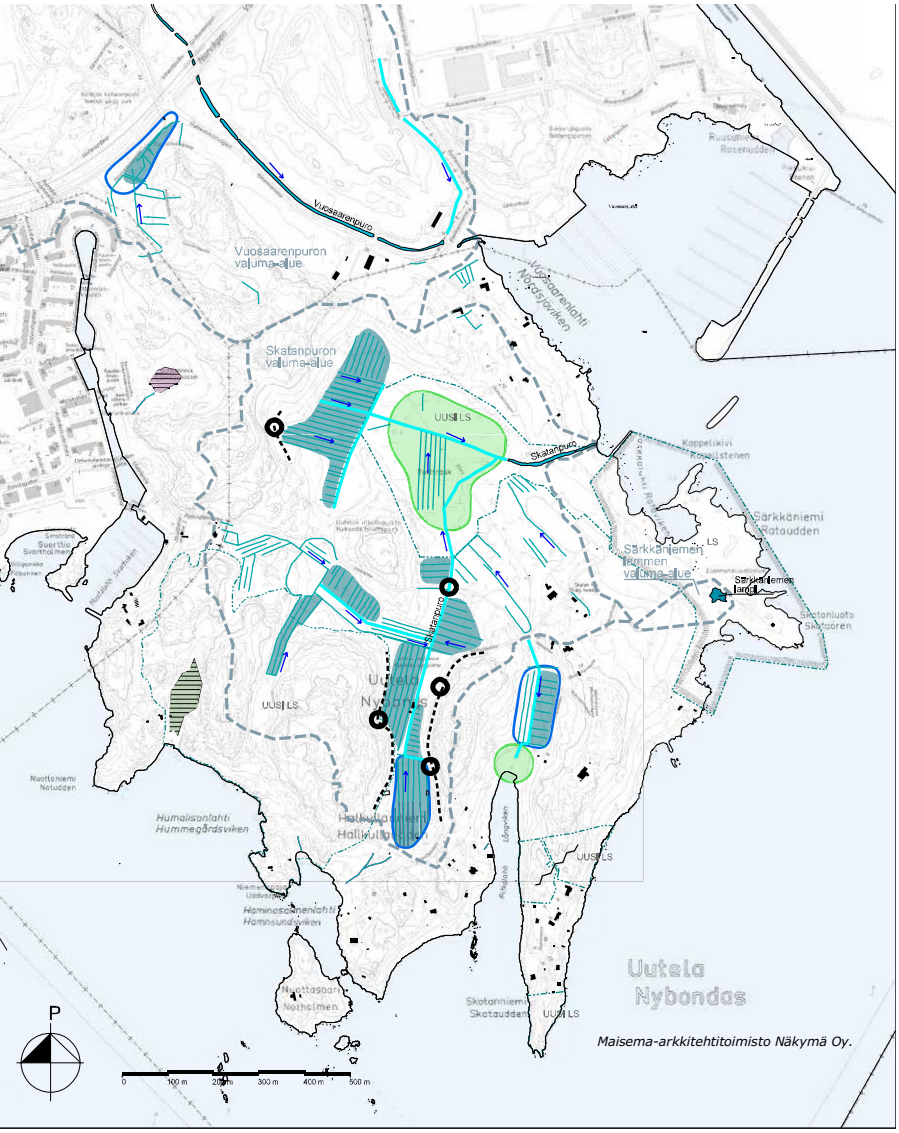

PINTAVESIEN OHJAAMINEN

- Valuma-alue
- Puro
- Valtaoja
- Sarkaoja
- Veden virtaussuunta
- Lampi
- Uutelan lähteikkö
- Uutelan neva, hulevedenvarassa oleva luonto- ja virkistysarvo
- LS Nykyisen luonnonsuojelualueen raja
- UUSI LS Suojeluohjelmassa olevan alueen raja

KUNNOSTUSTOIMENPITEET

- Märkyyden vähäinen alue, kuivatusta parannetaan
- Pintavesien suodatus / viivytys. Oja ei kunnosteta, vaan vesien annetaan suotautua kasvillisuusvyöhykkeen läpi.
- Sarkaojien perkaus
- Ulkoilureitti, jossa pintavesiongelma. Reitin yläpinteen puolelle tehdään pintavesipelannne ja vedet ohjataan rummussa käytävän alitse johdetaan maastoon.
- Uusi tai kunnostettava rumpuputki

5 LISÄSELVITYSTARPEET

Työn aikana on noussut esiin seuraavia lisäselvitys- ja jatkosuunnittelutarpeita:

- Suojeluohjelmassa olevasta Rudträskin ympäristöstä tulee tehdä luontoselvitys, jonka pohjalta määritetään mm. vedenkorkeuden tavoitetaso ja muita suojeluun liittyviä asioita. Vasta sen jälkeen alkavat kunnostukset ympäröivillä alueilla.
- Rudträskille tarvitaan hydrologinen selvitys.
- Sekä uusilta ls-alueilta että Halkullasta ja Nuottasaaresta on tarkoitus inventoida kesällä 2018 uutta luontotietoa.
- Rakennus- ja kaivutyöt Skatan tilalla ja muinaismuistoalueiden läheisyydessä vaativat arkeologisen maastokatsauksen tekemistä tai vähintään yhteydenoton museovirastoon ennen hankkeen käynnistämistä.

6 HANKEOHJELMAT OSA-ALUEITTAIN

Hoito- ja kehittämissuunnitelman suunnittelualueelta on erotettu neljä osa-aluetta, joille on laadittu rakennusviraston ohjeistuksen mukaiset hankeohjelmat viitesuunnitelmineen ja kustannusarvioineen. Alueiden valintakriteereinä ovat olleet keskeinen sijainti ja muutostarpeiden laajuus ja ajankohtaisuus. Hankeohjelmat pdf-karttoineen löytyvät Mobilenotesta sekä tämän raportin liitteistä.

Skatan tilan navetta ja laidunmaisemaa kuvattuna Uutelantien suunnasta.

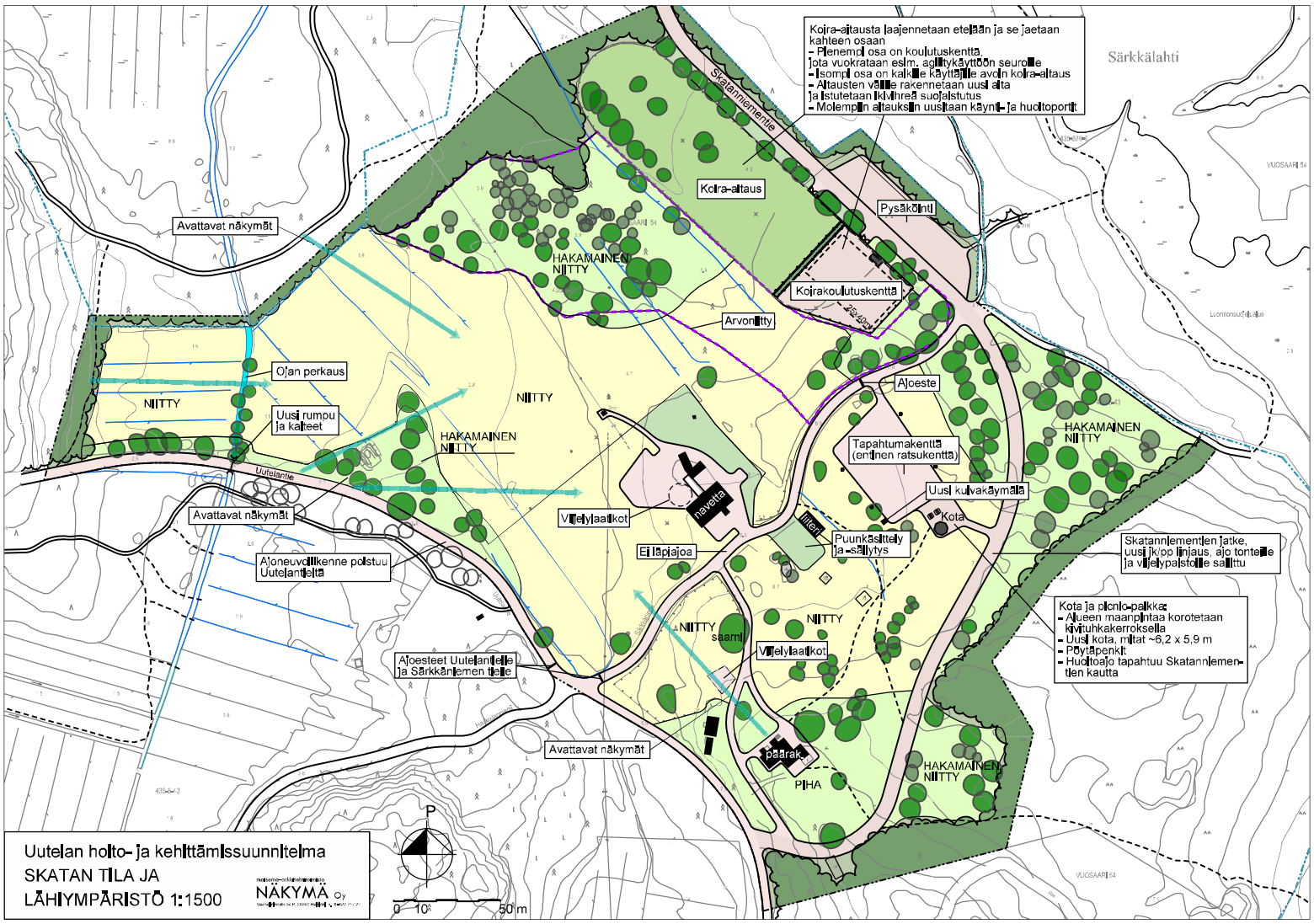
Kojra-aitausta laajennetaan etelään ja se jaetaan kahteen osaan
- Pienempi osa on koulutuskenttä, jota vuokrataan esim. agility-käyttöön seurolle
- Isompi osa on kalkille käyttäjille avoin kojra-aitaus
- Aitausten välille rakennetaan uusi aita ja istutetaan ikivihreä suojaistutus
- Molempiin aitauksiin uusitaan käynti- ja huoltoportit
Särkkälahti
Skatanniementie
Kojra-aitaus
Pysäköinti
Avattavat näkymät
HAKAMAINEN NIITTY
Kojrakoulutuskenttä
Arvoniitty
Ojan perkaus
NIITTY
Uusi rumpu ja kaiteet
Ajoeste
Tapahtumakenttä (entinen ratsukenttä)
Uutelantie
Uusi kuivakäymälä
Kota
Avattavat näkymät
Vijelylaatikot
navetta
liite
Puunkäsittely ja -säilytys
Ei läpiajoa
Ajoneuvoliikenne poistuu Uutelantiltä
Skatannlementien jatke, uusi jk/pp linjaus, ajo tontelle ja vijelypaistolle salittu
Kota ja picnic-paikka:
- Alueen maanpintaa korotetaan kivituhkakerroksella
- Uusi kota, mitat ~6,2 x 5,9 m
- Pöytäpenkit
- Huoltoajo tapahtuu Skatannlementien kautta
saarni
Ajoesteet Uutelantielle ja Särkkänlemen tielle
Avattavat näkymät
päärak.
PIHA
P
0 10 50 m
Uutelan hoito- ja kehittämissuunnitelma
SKATAN TILA JA LÄHIYMPÄRISTÖ 1:1500
NÄKYMÄ Oy

6.1 SKATAN TILA JA LÄHIYMPÄRISTÖ

Skatan tilan ympäristöä kehitetään Uutelan virkistysalueen palveluiden keskuksena, joka tarjoaa kaupunkilaisille luonto- ja kulttuuriympäristöön liittyviä elämyksiä. Alueen luonne kulttuurihistoriallisesti merkittävänä perinnemaisemana ja avoimena viljelysmaisemana pyritään säilyttämään.

Vanhaa koira-aitausta laajennetaan ja se jaetaan kahteen osaan. Pienempi osa on koulutuskenttä, jota vuokrataan esim. agilitykäyttöön seuroille. Suurempi osa on kaikille käyttäjille avoin koira-aitaus. Aitausten välille rakennetaan uusi aita ja istutetaan ikivihreä suojaistutus. Molempiin aitauksiin uusitaan käynti- ja huoltoportit.

Entistä ratsukenttää kehitetään tapahtumakenttänä. Tapahtumakentän reunaan sijoitetaan tapahtumakäyttöä / vuokralaisen toimintaa palveleva kota ja picnic-pöydät (esim. malli Vallisaari). Tapahtumakenttä varustetaan sähkönsyötöllä.

Ohjataan ajoneuvoliikenne pois Uutelantieltä ja Skatan tilan pihapiiristä uudelle Skatanniementielle. Nykyinen Uutelantien alittava rumpu lasketaan ja varustetaan suojakaitein. Alueen uudet reitit täyttävät esteettömyyden perustason vaatimukset. Talvikunnossapidettäviä reittejä ovat Skatanniementie, Uutelantie ja Särkkäniemi. Hankealuetta ei valaista lukuun ottamatta Skatanniementietä ja tapahtumakenttää, jossa on jo nykyisin mastovalaisimet (ratsukenttä).

Skatan tilan pihapiiriä ja siihen välittömästi liittyviä peltoja ja niittyjä ylläpidetään avoimena ja yhtenäisenä maisemallisena kokonaisuutena ja arvokkaina perinnebiotooppeina (arvoniityt, hakamaat ja lehtoniityt). Avoimet alueet niitetään 1-2 kertaa vuodessa ja reunavyöhykkeiden sekä ojanvarsien vesakoitumien estetään säännöllisin raivauksin. Koneellisesti niitettäviltä alueilta poistetaan kannot, kivet ja muut esteet. Kylväytynyttä puustoa harvennetaan ja näyttäviä yksittäispuita korostetaan. Maisemaan avataan näkymälinjoja valikoivilla kasvillisuuden poistoilla. Sarkaojat perataan mutta kuivatusperiaate ei muutu. Vedet johdetaan edelleen sarkaojissa Rudträskiin.

Alueen hoito- ja kunnossapitoluokitus on E Erityisalue (päärakennuksen ja navetan ympäristö, ratsukenttä), B3 Maisemaniitty, B5 Arvonniitty.

Hankkeen kustannuksia on arvioitu seuraavasti:

Maa- pohja- ja kalliorakenteet	
Olevat, poistettavat ja suojattavat rakenteet rakenteet, rakennusosat ja kasvillisuus	35 000
Pohjarakenteet	40 000
Maaleikkaukset ja -kaivannot	20 000
Päällys- ja pintarakenteet	
Päällysrakenteen osat	53 000
Kasvillisuusrakeneteet	7 000
Järjestelmät	
Turvallisuusrakenteet ja opastusjärjestelmät	50 000
Rakennustekniset rakennusosat	
Rakennelmat ja kalusteet	30 000
Muut rakennusosat	15 000
Rakennusosat yhteensä	250 000

Työmaatehtävät	40 000
Tilaajatehtävät	60 000
Hankeen kokonaiskustannus	**350 000**

6.1.1 SKATANNIMENTIE

Skatanniementien katuosuuden sekä Skatan tilan pihapiirin kiertävän pp/t -osuuden kustannukset eivät sisälly yllä olevaan laskelmaan. Skatanniementien rakentaminen edellyttää kaivutöitä, läjitystä ja louhintaa. Skatanniementie toteutetaan erillisenä hankeena, jonka kokonaiskustannus sisältäen urakoitsijan kustannukset sekä suunnittelu-, rakennuttamis-, ja omistajatehtävät on Helsingin kaupungilta saadun laskelman mukaan noin **950 000 euroa.**

Poneja Skatan tilalla kesällä 2017. Kuvat Vihreä veräjä.

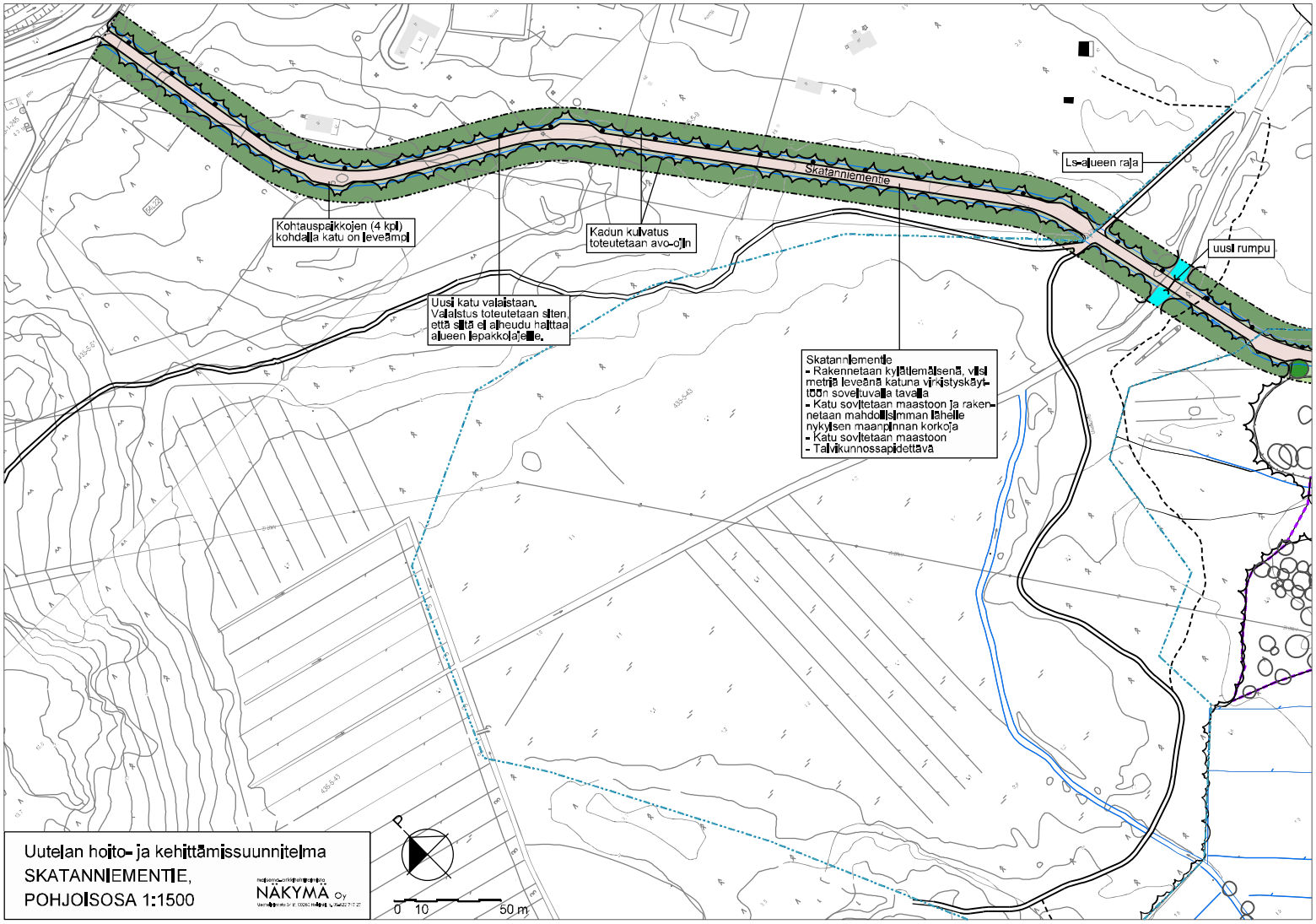

Uutelan hoito- ja kehittämissuunnitelma
SKATANNIEMENTIE,
POHJOISOSA 1:1500

NÄKYMÄ Oy

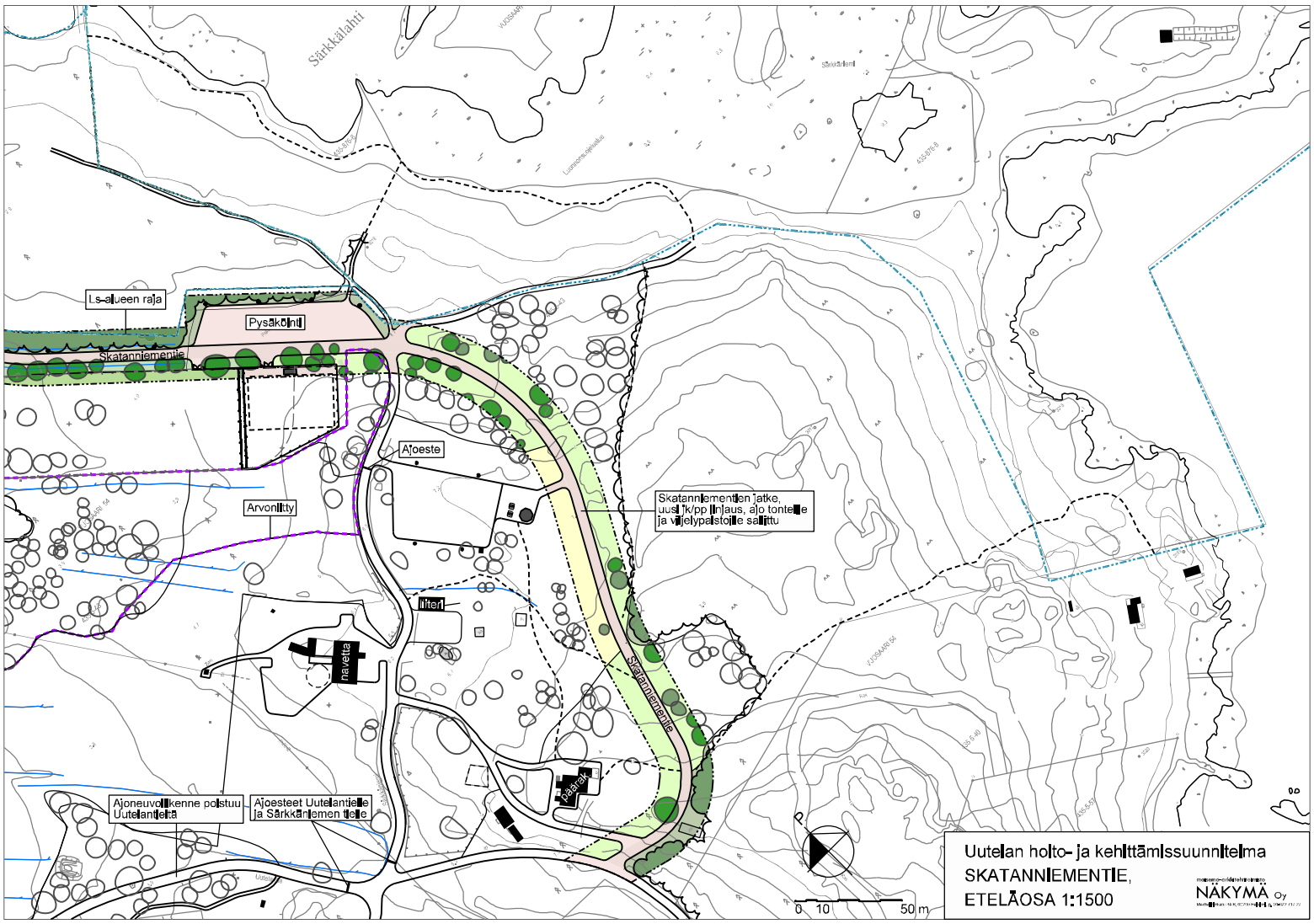

Uutelan holto- ja kehittämissuunnitelma
SKATANNIEMENTIE,
ETELÄOSA 1:1500

NÄKYMÄ Oy

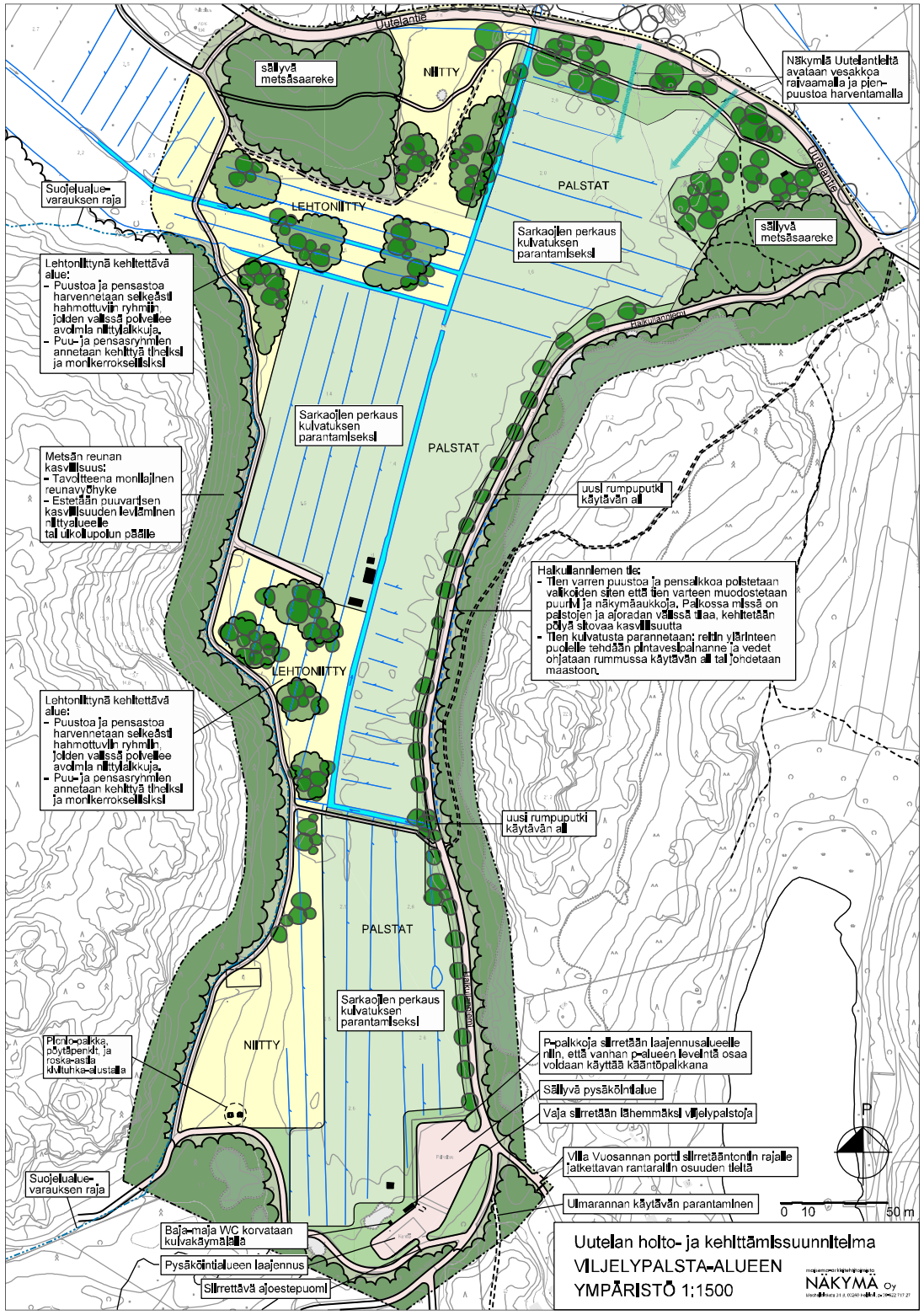
Uutelantie
säilyvä metsäsaareke
NIITTY
Näkymiä Uutelantieltä avataan vesakkoa raivaamalla ja pien-puustoa harventamalla
Uutelantie
Suojelualue-varauksen raja
LEHTONIITTY
PALSTAT
Sarkaojien perkaus kulvatuksen parantamiseksi
säilyvä metsäsaareke
Lehtoniittynä kehitettävä alue:
- Puustoa ja pensastoa harvennetaan selkeästi hahmottuvin ryhmiin, joiden välissä poivellee avoimia niittyalkkuja.
- Puu- ja pensasryhmien annetaan kehittyä tiheiksi ja monikerroksellisiksi
Halkullanniemen tie
Sarkaojien perkaus kulvatuksen parantamiseksi
PALSTAT
Metsän reunan kasvillisuus:
- Tavoitteena monilajinen reunavyöhyke
- Estetään puuvartisen kasvillisuuden leviäminen niittyalueelle tai ulkoiluupolun päälle
uusi rumpuputki käytävän alt
Halkullanniemen tie:
- Tien varren puustoa ja pensaikkoa poistetaan valikoiden siten että tien varteen muodostetaan puurivi ja näkymäaukkoja. Paikossa missä on paistojen ja ajoradan välissä tilaa, kehitetään pöly- ä sitovaa kasvillisuutta
- Tien kulvatusta parannetaan; reidin ylärinteen puolelle tehdään pintavesiloahnanne ja vedet ohjataan rummussa käytävän alt tai johdetaan maastoon.
LEHTONIITTY
Lehtoniittynä kehitettävä alue:
- Puustoa ja pensastoa harvennetaan selkeästi hahmottuvin ryhmiin, joiden välissä poivellee avoimia niittyalkkuja.
- Puu- ja pensasryhmien annetaan kehittyä tiheiksi ja monikerroksellisiksi
uusi rumpuputki käytävän alt
PALSTAT
Halkullanniemen tie
Sarkaojien perkaus kulvatuksen parantamiseksi
NIITTY
Pienio-palkka, pöytäpenkit, ja roska-astia kivituhka-alustalla
P-palkkoja siirretään laajennusalueelle niin, että vanhan p-alueen levelintä osaa voidaan käyttää kääntöpalkkana
Säilyvä pysäköintialue
Vaja siirretään lähemmäksi viljelypalstoja
Villa Vuosannan portti siirretääntonin rajalle jatkettavan rantaraitin osuuden tiellä
Suojelualue-varauksen raja
Ulmarannan käytävän parantaminen
Baja-maja WC korvataan kulvakäymälällä
Pysäköintialueen laajennus
Siirrettävä ajoestepuomi
P
0 10 50 m
Uutelan holto- ja kehittämissuunnitelma
VILJELYPALSTA-ALUEEN YMPÄRISTÖ 1:1500
NÄKYMÄ Oy

6.2 UUTELAN VILJELYPALSTA-ALUEEN YMPÄRISTÖ

Palstaviljelyn lisäksi aluetta kehitetään ulkoilu- ja virkistyskäyttöön.

Nykyistä palsta-alueen eteläosassa olevaa pysäköintialuetta laajennetaan vanhan pelikentän paikalle. Pysäköintialueen kulmauksessa oleva vaja siirretään lähemmäksi viljelypalstoja parkkipaikan laajennuksen tieltä. Pysäköintialueen laajennus edellyttää massanvaihtoa.

Alueen ulkoilureitit säilyvät ennallaan. Halkullanniemen tien reunaan tehdään ojapainanne ja tien ali rakennetaan kaksi uutta rumpua. Umpeenkasvaneet ojat avataan ja jatkossa ne pidetään avoimena kasvillisuudesta. Hankealuetta ei valaista mutta Halkullanniemen tie on talvikunnossapidettävä reitti.

Kasvillisuuden osalta tavoitteena on ylläpitää avoimia niittyalueita sekä luoda uusia lehtoniittyjä, joissa puustoa ja pensaistoa harvennetaan selkeästi erottuviin ryhmiin, joiden välissä polveilee avoimia niittylaikkuja. Vieraslajien, kuten jättipalsami, leviäminen estetään. Alueen länsipuolen metsän reunassa tavoitteena on monilajinen reunavyöhyke ja puuvartisen kasvillisuuden leviämisen estäminen niityille ja ulkoilupolun päälle. Halkullanniemen tien varren puustoa ja pensaikkoa poistetaan valikoiden parhaita puuyksilöitä säästäen siten, että tien varteen muodostetaan puurivi ja näkymäaukkoja. Uutelantieltä avataan näkymiä ympäristöön tienvarren vesakkoa, pienpuustoa ja yksittäispuita poistamalla. Näyttäviä yksittäispuita ja puuryhmiä korostetaan. Metsittyneitä ja umpeenkasvaneita vanhoja niittyjä palsta-alueen ympärillä pidetään avoimena tai hakamaisena puustoa harventamalla ja raivaamalla vesaikkoa säännöllisesti. Alueen luoteisosassa sijaitseva metsittynyt niitty/hakamaa ennallistetaan puoliavoimeksi lehtoniityksi, jossa on avoimia niittyalueita kerroksellisten metsäsaarekkeiden välissä. Arvokkaat kuivat niittyalueet ennallistetaan. Rakennetaan uusi picnic-paikka ja roska-astiat niitylle palsta-alueen lounaispuolella.

Alueen hoito- ja kunnossapitoluokitus on E erityisalue (viljelypalstat), B3 maisemaniitty ja C2.1 Ulkoilumetsä.

Hankkeen kustannuksia on arvioitu seuraavasti:

Maa- pohja- ja kalliorakenteet	
Olevat, poistettavat ja suojattavat rakenteet rakenteet, rakennusosat ja kasvillisuus	60 000
Pohjarakenteet	20 000
Maaleikkaukset ja -kaivannot	10 000
Päällys- ja pintarakenteet	
Päällysrakenteen osat	40 000
Järjestelmät	
Turvallisuusrakenteet ja opastusjärjestelmät	5 000
Rakennustekniset rakennusosat	
Rakennelmat ja kalusteet	20 000
Muut rakennusosat	25 000
Rakennusosat yhteensä	**180 000**
Työmaatehtävät	40 000
Tilaajatehtävät	70 000
Hankkeen kokoknaiskustannus	**290 000**

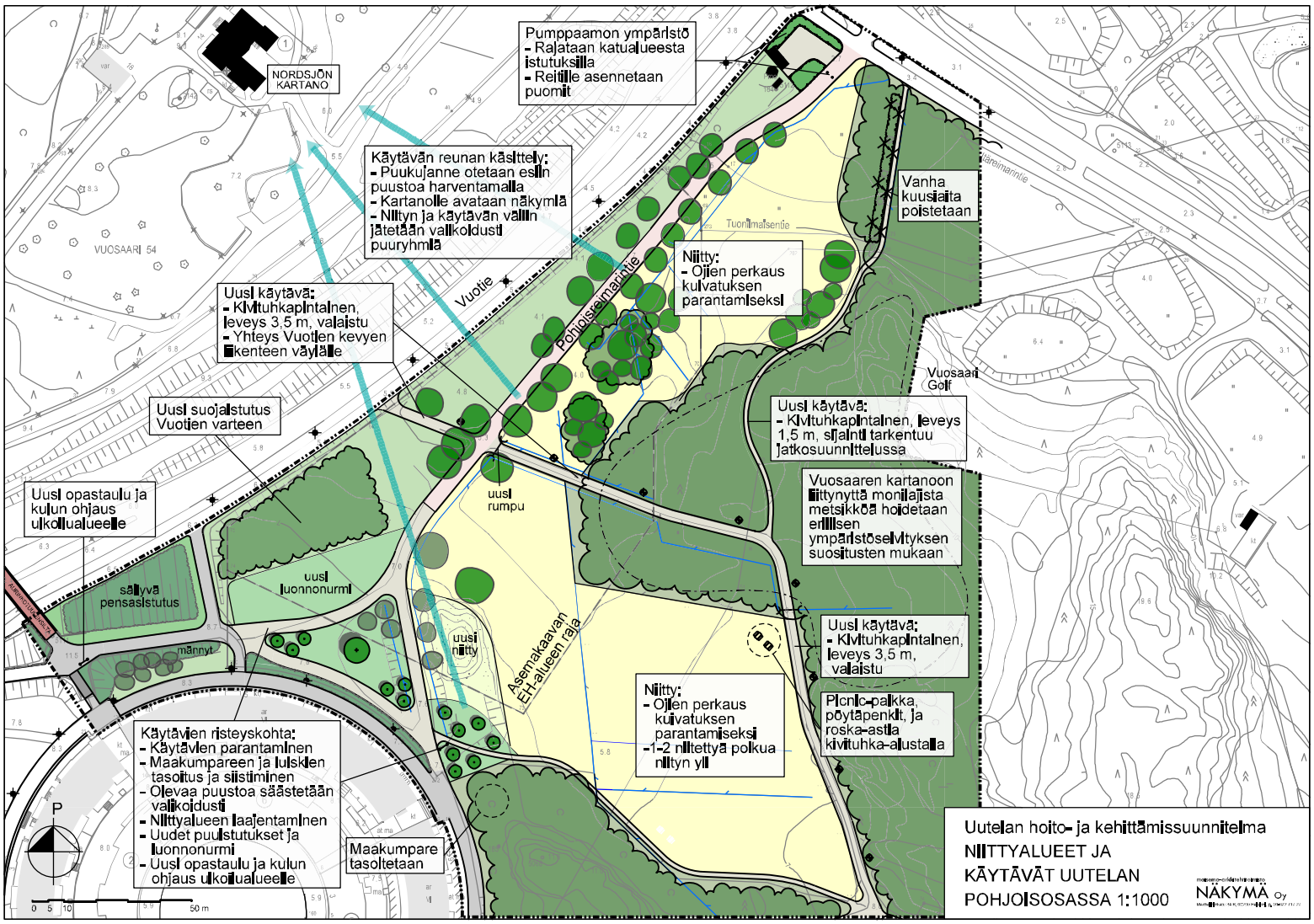
NORDSJÖN KARTANO
VUOSAARI 54
Pumppaamon ympäristö
- Rajataan katualueesta istutuksilla
- Reitille asennetaan puomit
Käytävän reunan käsittely:
- Puukujanne otetaan esiin puustoa harventamalla
- Kartanolle avataan näkymä
- Niityn ja käytävän väliin jätetään valikoidusti puuryhmä
Vuotie
Pohjoisreimarintie
Tuonimäsentie
Niitty:
- Ojien perkaus kuivatuksen parantamiseksi
Vanha kuusiaita poistetaan
Uusi käytävä:
- Kivituhkapintainen, leveys 3,5 m, valaistu
- Yhteys Vuotien kevyen liikenteen väylälle
Uusi suojaistutus Vuotien varteen
Uusi opastaulu ja kulun ohjaus ulkoiluualueelle
Vuosaari Golf
Uusi käytävä:
- Kivituhkapintainen, leveys 1,5 m, sijainti tarkentuu jatkosuunnittelussa
Vuosaaren kartanoon liittynyttä monilajista metsikköä hoidetaan erillisen ympäristöselvityksen suositusten mukaan
uusi rumpu
säilyvä pensaistutus
uusi luonnonurmi
männyt
uusi niitty
Asemakaavan EH-alueen raja
Uusi käytävä:
- Kivituhkapintainen, leveys 3,5 m, valaistu
Niitty:
- Ojien perkaus kuivatuksen parantamiseksi
-1-2 niittettyä polkua niityn yli
Picnic-paikka, pöytäpenkit, ja roska-astia kivituhka-alustalla
Käytävien risteyskohta:
- Käytävien parantaminen
- Maakumpareen ja luiskien tasoitus ja siistiminen
- Olevaa puustoa säästetään valikoidusti
- Niittyalueen laajentaminen
- Uudet puulistutukset ja luonnonurmi
- Uusi opastaulu ja kulun ohjaus ulkoiluualueelle
Maakumpare tasoitetaan
P
0 5 10 50 m
Uutelan hoito- ja kehittämissuunnitelma
NIITTYALUEET JA KÄYTÄVÄT UUTELAN POHJOISOSASSA 1:1000
NÄKYMÄ Oy

6.3 NIITTYALUEET JA KÄYTÄVÄT UUTELAN POHJOISOSASSA

Hankealuetta kehitetään lähivirkistysalueena ja korostetaan sen luonnetta Uutelan virkistysalueen reunavyöhykkeenä ja sisäänkäyntialueena.

Alueelle rakennetaan uusi valaistu pääulkoilureitti Vuotieltä uudelle koira-aitaukselle ja asuinkorttelin koillispuolella olevia käytävälinjauksia selkiytetään. Lisäksi rakennetaan sekundääriset reitit Itäreimarintieltä ja Kauniinilmankujalta. Uusien käytävien rakentaminen edellyttää massanvaihtoa rakennekerrosten paksuudelta.

Uuden reitin varteen tehdään picnic-paikka. Picnic-alueelle asennetaan pöytäpenkit (esim. malli Vallisaari). Kevyen liikenteen sillan päätteelle ja asuinkorttelin koillispuolelle käytävien risteykseen asennetaan uudet opastekyltit. Kaikki uudet reitit täyttävät esteettömyyden perustason. Kauniinilmankuja ja koira-aitaukselle johtava reitti talvikunnossapidetään. Nykyinen valaistus on hyväkuntoinen ja säilyy. Uusi, 3,5 metriä leveä reitti valaistaan. Valaistus suunnitellaan siten, ettei siitä ole haittaa alueen lepakkolajeille.

Niittyalueet pidetään avoimena ja niitettävää aluetta laajennetaan. Niityt voidaan hoitaa koneellisesti. Asuinkorttelin läheiset viheralueet käsitellään hoidettuina puistomaisina alueina. Hautausmaan laajentumisalueeksi varattua aluetta hoidetaan puistometsänä / niittynä kunnes alueen lopullinen maankäyttö varmistuu. Perustettava niittyalue tasataan ja verhoillaan heikkoravinteisella kasvualustalla. Niittyalueen sarkaojat perataan, tarkastetaan Itäreimarintien alittavan rumpuputken kunto, korjaus tarvittaessa. Säilytetään hyväkuntoisia puuyksilöitä ja pensasistutuksia. Pohjoisreimarintien varressa oleva puurivi otetaan esiin puustoa harventamalla. Vanha kuusiaita poistetaan. As. Oy Helsingin Sateenkaaren koillispuolelle istutetaan uusia yksittäispuita. Vuotien varteen tehdään uusi suojaistutus (korkea ja tiheä pensas). Pohjoisreimarintien varteen luodaan puurivi poistamalla muuta puustoa ja vesakkoa.

Alueen hoito- ja kunnossapitoluokitus on B3 Maisemaniitty ja C2.1 Ulkoilumetsä.

Hankkeen kustannuksia on arvioitu seuraavasti:

Maa- pohja- ja kalliorakenteet	
Olevat, poistettavat ja suojattavat rakenteet rakenteet, rakennusosat ja kasvillisuus	55 000
Pohjarakenteet	10 000
Maaleikkaukset ja -kaivannot	30 000
Päällys- ja pintarakenteet	
Päällysrakenteen osat	60 000
Kasvillisuusrakenteet	60 000
Järjestelmät	
Turvallisuusrakenteet ja opastusjärjestelmät	1 000
Sähkö-, tele- ja konetekniset järjestelmät	20 000
Rakennustekniset rakennusosat	
Rakennelmat ja kalusteet	9 000
Muut rakennusosat	5 000
Rakennusosat yhteensä	**250 000**

Työmaatehtävät	50 000
Tilaajatehtävät	100 000
Hankkeen kokoknaiskustannus	**400 000**

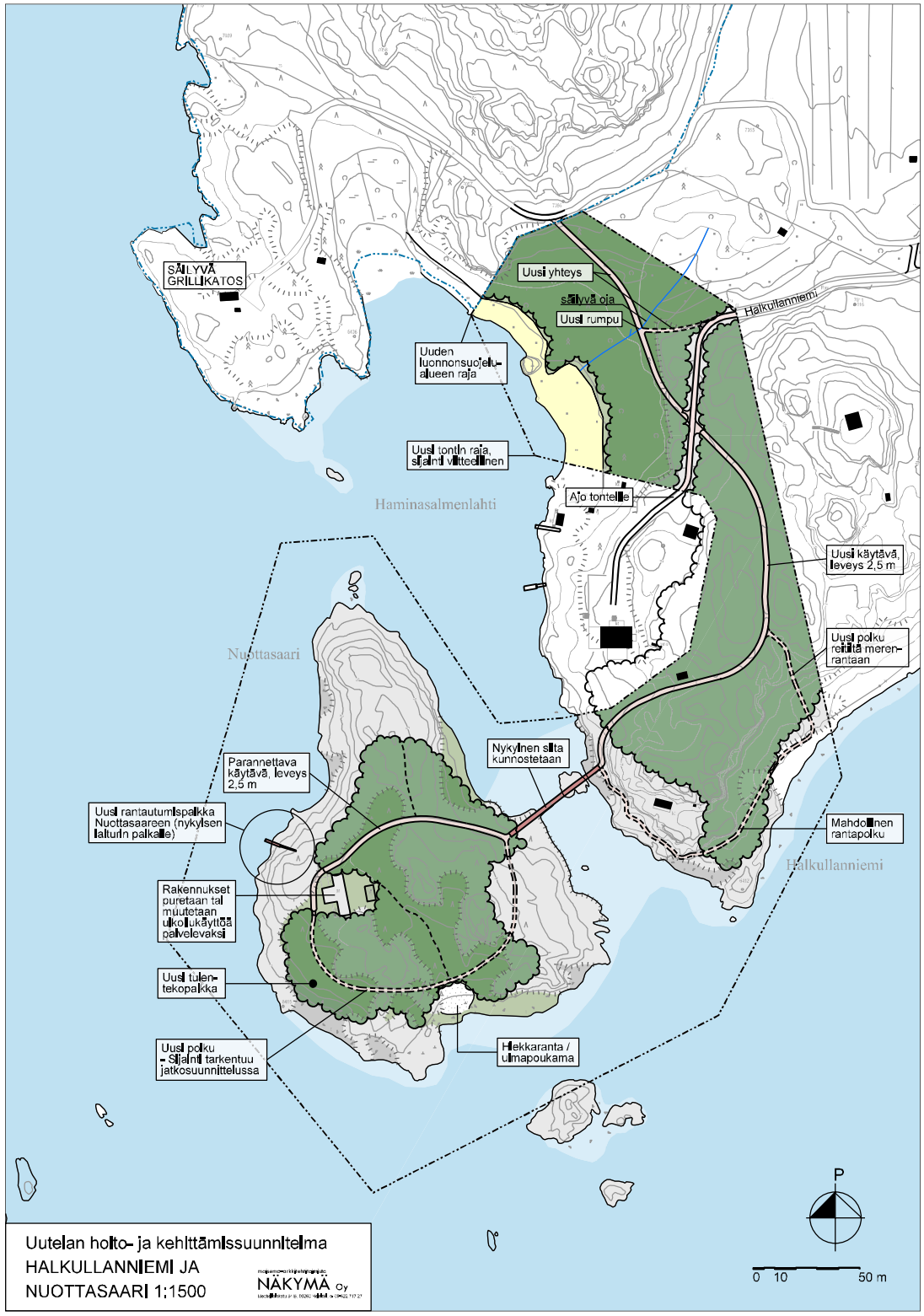

Uutelan hoito- ja kehittämissuunnitelma
HALKULLANNIEMI JA
NUOTTASAARI 1:1500

maisemasuunnittelutoimisto
NÄKYMÄ Oy

6.4 HALKULLANNIEMI JA NUOTTASAARI

Aluetta kehitetään luonnonmukaisena luonto- ja retkeilyalueena. Tavoitteena on parantaa Halkullanniemen kärjen ja Nuottasaaren saavutettavuutta sekä mantereelta että mereltä.

Nuottasaareen rakennetaan tulentekopaikka ja saareen järjestetään jätehuolto. Tulentekopaikalle sijoitetaan uudet penkit, roska-astia ja opasteet.

Alueelle rakennetaan selkeästi opastetut ulkoilureitit, jotka liittyvät osaksi Helsingin seudullista rantaraittia. Halkullanniemen tieltä Nuottasaareen tehdään uusi pääulkoilureitti (noin 2,5 m levyinen käytävä) ja siltayhteys saareen kunnostetaan. Sillan / kannaksen kunnostaminen edellyttää kaivu- ja massanvaihtotöitä. Nuottasaaren rakennetaan uusi saarta kiertävä käytävä ja polku ja nykyisen laiturin kohdalle rakennetaan uusi rantautumispaikka tai nykyinen laituri kunnostetaan. Korkeuserojen ja kapean siltayhteyden vuoksi käytävät eivät ole esteettömiä. Reittejä ei valaista eikä talvikunnossapidetä.

Luontainen kasvillisuus säilytetään. Yksittäisiä huonokuntoisia tai vaarallisia puita poistetaan reittien varrelta. Poistettavien puiden oksattomia runkoja voidaan jättää lahopuustoksi.

Alueen hoito- ja kunnossapitoluokitus on C2.1 ulkoilumetsä.

Hankkeen kustannuksia on arvioitu seuraavasti:

Maa- pohja- ja kalliorakenteet	
Olevat, poistettavat ja suojattavat rakenteet rakenteet, rakennusosat ja kasvillisuus	20 000
Pohjarakenteet	5 000
Maaleikkaukset ja -kaivannot	15 000
Päällys- ja pintarakenteet	
Päällysrakenteen osat	30 000
Kasvillisuusrakenteet	5 000
Rakennustekniset rakennusosat	
Rakennelmat ja kalusteet	15 000
Muut rakennusosat	60 000
Rakennusosat yhteensä	**150 000**
Työmaatehtävät	30 000
Tilaajatehtävät	50 000
Hankkeen kokoknaiskustannus	**230 000**

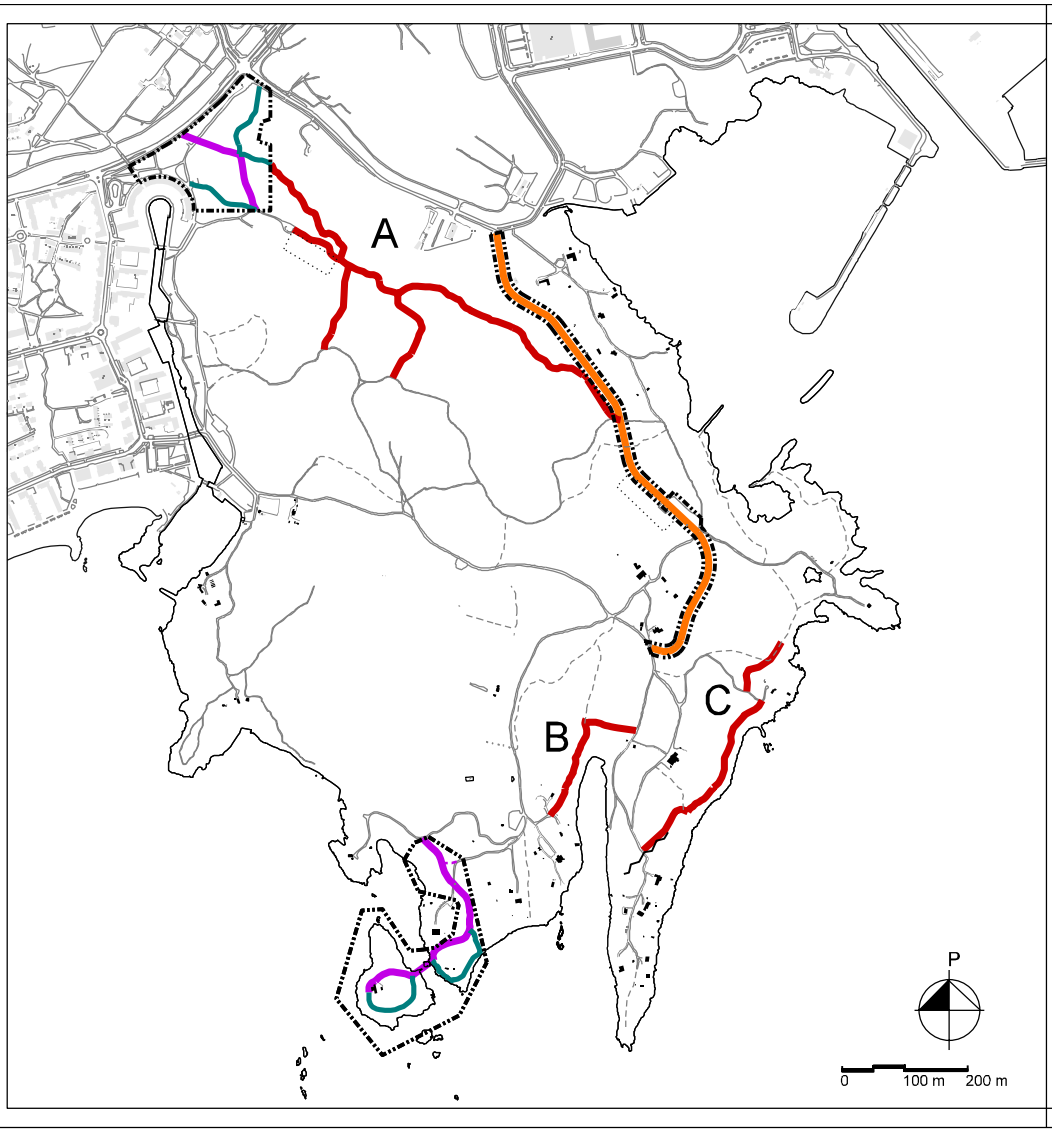

MERKINTÖJEN SELITYKSET

Suunniteltu uusi sekundäärinen ulkoilureitti
leveys ~ 1,5 - 2,5 metriä, yhteensä 2500 jm
(5000 m2). Osuudet:
A: 1560 jm, B: 340 jm, C: 580 jm
- Kantava kerros 150 mm
- Kulutuskerros kivituhka tai hake, kallo-
alueilla avokallion päällä

Hankealueen raja

Suunniteltu uusi Skatanniementie,
tonttikatuvälä 820 jm, pp/t-yhteys 350 jm,
yhteensä 5600 m2
(sisältyy erillseen hankeohjelmaan)

Suunniteltu uusi sekundäärinen ulkoilureitti,
leveys ~ 1,5 - 2,0 metriä, yhteensä 1700 m2
- Kantava kerros 150 mm
- Kulutuskerros kivituhka tai hake,
kalloalueilla avokallion päällä
(sisältyy erillseen hankeohjelmaan)

Suunniteltu uusi pääulkoilureitti,
leveys ~3,5 - 4,0 metriä, yhteensä 3200 m2
huoltoajo / tonteille ajo sallittu,
rakennekerrokset InfraRYL 6A/6E
(sisältyy erillseen hankeohjelmaan)

Uutelan hoito- ja kehittämissuunnitelma
UUDET REITIT 1:8000

NÄKYMÄ Oy

6.5 UUDET REITIT

Hankeohjelmissa esitettyjen neljän osa-alueen (esitelty luvuissa 6.1 - 6.4) lisäksi Uutelaan ehdotetaan kehittämissuunnitelmassa joitakin uusia ulkoilureittejä. Uudet ulkoilureitit parantavat Uutelan alueen virkistysmahdollisuuksia täydentämällä nykyistä reitti- ja polkuverkostoa sekä Helsingin Rantaraittia. Ne mysö ohjaavat kulkua ja näin hillitsevät metsänpohjan kulumista.

Uudelta koira-aitaukselta rakennetaan kaakkoon suuntautuva ulkoilupolku, joka yhtyy nykyiseen reittiin Rudträskin pohjoispuolella ja Itäreimarintieltä rakennetaan uusi reitti golfkentän viereistä kallioista selännettä pitkin (A).

Uusia Rantaraittiin liittyviä käytäväosuuksia rakennetaan mm. viljelypastojen eteläpäästä Pitkälahden pohjukan kautta Skatanniemelle (B) sekä ensimmäisen maailmansodan aikaisten linnoituslaitteiden vieritse Skatanniemen itärantaan ja kohti Särkkäniemeä (C).

Uusien ulkoilureittien kustannuksia on arvioitu seuraavasti:

Uudet ulkoilureitit (jotka eivät sisälly muihin hankkeisiin)			
Sekundäärinen ulkoilureitti, leveys noin 1,5 - 2,5 m (kantava kerros 150 mm, kulutuskerros kivituhkaa / haketta, kallioalueilla kalliopinta)	määrä, m2	yksikköhinta, e/m2	**Kustannus**
Reittiosuus A	3 120	90	**283 920**
Reittiosuus B	680	90	**61 880**
Reittiosuus C	1 160	90	**105 560**